

MINUTA întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor penale ale curților de apel

Brașov, 4-5 iunie 2015

În perioada 4 - 5 iunie 2015 a avut loc, la Brașov, întâlnirea Președinților secțiilor penale ale Curților de Apel, dedicată discutării aspectelor de practică neunitară în materia dreptului penal și procesual penal.

Participanți:

Din partea Consiliului Superior al Magistraturii a participat domnul judecător **Alexandru ȘERBAN**.

Din partea Înaltei Curți de Casație și Justiție a participat domnul judecător **Ionuț Mihai MATEI**, Vicepreședinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Institutul Național al Magistraturii a fost reprezentat de doamna procuror **Alexandra Mihaela ȘINC**.

Curțile de apel au fost reprezentate în principal, de președinții secțiilor penale sau de judecători din cadrul acestor secții.

Din partea Curții de Apel Brașov au participat doamna **Nicoleta ȚÎNȚ**, președinte al acestei instanțe, domnul judecător **Constantin EPURE**, președintele secției penale al acestei instanțe și doamnele judecător **Simona FRANGULOIU** și **Mihaela DARABANĂ**.

În urma dezbaterilor, referitor la temele puse în discuție, s-au conturat concluziile expuse în cele ce urmează.

CUPRINS

DREPT PROCESUAL-PENAL.....	4
1. Acțiunea penală și acțiunea civilă în procesul penal. Cazuri care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale.....	4
a. Temeiul achitării în cazul aplicării art. 74/1 C.p. sau art. 10 alin. 1 din Legea nr. 241/2005 ca lege penală mai favorabilă.....	4
2. Soluționarea acțiunii civile în procesul penal.....	5
a. Legalitatea obligării Fondului de protecție a victimelor străzii la plata despăgubirilor către unitatea sanitară unde a fost internată persoana vătămată într-un accident rutier.....	5
b. Legalitatea obligării asiguratorului de răspundere civilă delictuală la plata despăgubirilor către unitatea sanitară unde a fost internată persoana vătămată într-un accident rutier.....	6
c. Legalitatea obligării inculpatului, în solidar cu Fondul de protecție a victimelor străzii la plata despăgubirilor către persoana vătămată într-un accident rutier.....	7

d. Participarea asiguratorului de răspundere civilă delictuală în procesul penal, în cauzele având ca obiect accidente rutiere soldate cu vătămarea unor persoane. Calitatea procesuală. Consecințe.....	8
e. Consecințele plății pretențiilor civile, în cauzele având ca obiect infracțiuni de evaziune fiscală, de către partea responsabilă civilmente, față de inculpat.....	9
f. Modalitatea de soluționare a laturii civile în cazul împăcării părților.....	9
3. Mijloacele de probă.....	10
a. Art. 172 alin. 12. Limitele aprecierii magistratului în cazul în care se contestă concluziile constatării.....	10
b. Participarea procurorului la judecarea propunerii de confirmare a ordonanței prin care au fost autorizate provizoriu măsurile de supraveghere tehnică.....	10
c. Natura juridică a termenului de 24 de ore prev. de art. 141 alin. 3 C.p.p. și consecințele nerespectării acestuia de către procuror.....	11
d. Înțelesul sintagmei ”durata totală a măsurilor de supraveghere tehnică, cu privire la aceeași faptă și aceeași persoană” din cuprinsul art. 144 alin. 3 C.p.p.....	12
e. Consecințele consimțământului persoanei la efectuarea percheziției domiciliare sau informatice.....	12
f. Limitele aplicării art. 19 din Legea nr. 682/2002 după decizia Curții Constituționale.....	13
4. Măsurile preventive.....	14
a. Momentul la care devine executorie încheierea prin care s-a dispus înlocuirea unei măsuri preventive cu o alta.....	14
b. Momentul la care devine executorie încetarea de drept a măsurii arestării preventive în cazul minorului față de care s-a luat o măsură educativă.....	15
c. Calea de atac împotriva ordonanței procurorului prin care s-a respins cererea inculpatului de modificare a unor obligații din conținutul controlului judiciar.....	15
d. Legalitatea menținerii măsurii arestării preventive în temeiul art. 399 alin. 10 C.p.p.....	16
e. Legalitatea înlocuirii controlului judiciar cu o măsură preventivă mai grea, dacă nu este îndeplinită condiția privind pedepsa, prevăzută pentru luarea acesteia din urmă.....	16
f. Limitele obligației procurorului de audiere a inculpatului anterior luării măsurii controlului judiciar, în condițiile în care acesta are dreptul la tăcere.....	17
5. Măsurile de siguranță și asiguratorii.....	17
a. Momentul de la care începe să curgă termenul de 3 zile pentru contestarea măsurii sechestrului asigurator, dispusă de procuror, în cazul necomunicării ordonanței.....	17
b. Obligația de a verifica îndeplinirea condiției privind pericolul dispariției bunului în cazul luării măsurilor asiguratorii obligatorii potrivit legii.....	18
c. Legalitatea luării măsurii confiscării în cazul în care fapta nu a fost comisă cu vinovăția cerută de lege pentru existența infracțiunii.....	19
d. Procedura luării măsurii internării obligatorii în cazul adoptării unei soluții de netrimiteră în judecată de către procuror.....	20
e. Admisibilitatea cererii formulate de Direcția de Sănătate Publică de suspendare temporară a tratamentului medical aplicat unei femei însărcinate.....	21
6. Judecătorul de cameră preliminară. Plângerea împotriva soluțiilor procurorului.....	22
a. Admisibilitatea cererii de administrare a probelor în procedura soluționării plângerii de către judecătorul de cameră preliminară.....	22
b. Persoanele citate la soluționarea plângerii.....	23
c. Procedura analizei legalității administrării probelor în cazul plângerii a cărei admitere este urmată de judecarea cauzei.....	23
d. Necesitatea confirmării dispoziției procurorului ierarhic superior de redeschidere a urmăririi penale atunci când aceasta se dispune în procedura plângerii împotriva soluției.....	24
e. Încheierea prin care se soluționează plângerea împotriva soluțiilor de netrimiteră. Pronunțare.....	25
6. ¹ Procedura camerei preliminare.....	25
a. Persoanele cărora le este comunicată încheierea pronunțată potrivit art. 346 C.p.p.....	25
b. Obligația de citare a părților în cazul în care nu au fost formulate cereri sau invocate excepții.....	26
7. Judecata.....	27

a. Efectul dispozițiilor art. 374 alin. 7 C.p.p. în cazul lipsei inculpatului de la judecată.....	27
b. Obligativitatea audierii inculpatului arestat în străinătate prin videoconferință.....	27
c. Procedura judecării inculpatului pentru acte materiale noi, în lipsa unei prevederi exprese în acest sens.....	28
d. Admisibilitatea apelului împotriva încheierii judecătorului de drepturi și libertăți prin care s-a respins cererea de anulare sau reducere a amenzii judiciare aplicate de procuror.....	29
e. Admisibilitatea contestației în anulare declarate conform art. 426 alin. 1 lit. b C.p.p. atunci când cazul de încetare a procesului penal a fost analizat în apel.....	29
f. Admisibilitatea recunoașterii pe cale incidentală a hotărârilor judecătorești pronunțate în străinătate, în faza executării pedepsei.....	30
g. Opțiunea între contestația în anulare (426 alin. 1 lit. i C.p.p.) și revizuire (art. 453 lit. e) atunci când legea penală mai favorabilă a fost aplicată de două ori cu privire la aceeași hotărâre.....	31
8. Proceduri speciale. Acordul de recunoaștere a vinovăției.....	31
a. Înțelesul termenului ”ascultare” în contextul art. 478 Cod procedură penală.....	31
b. Legalitatea luării măsurilor asiguratorii în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției.....	32
c. Reținerea circumstanțelor atenuante în procedura acordului de recunoaștere a învinuirii..	32
d. Efectele consimțământului inculpatului la încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției. Posibilitatea de a reveni asupra acordului.....	32
e. Posibilitatea schimbării soluției convenite prin acord, atunci când procurorul a aplicat greșit legea penală mai favorabilă.....	33
9. Incompatibilități.....	33
a. Situația judecătorului investit cu soluționarea cererii de revizuire într-o cauză în care a dispus luarea măsurii arestării preventive în cursul urmăririi penale.....	33
b. Situația judecătorului care a dispus menținerea arestării preventive în cursul judecății și urmează să soluționeze fondul cauzei.....	34
DREPT PENAL.....	35
1. Răsfângerea circumstanței prev. de art. 7 din Legea nr. 78/2000 asupra complicilor.....	35
2. Efectele deciziei CCR privind infracțiunea prev. de art. 6 din Legea nr. 241/2005.....	35
3. Aplicarea pedepselor accesorii în cazul suspendării sub supraveghere a pedepsei principale....	36
4. Tratamentul sancționator în cazul anulării suspendării condiționate a pedepsei închisorii pentru un minor condamnat la închisoare cu suspendarea condiționată.....	36
5. Efectele dezincriminării unei fapte a cărei comitere a dus la revocarea suspendării executării unei pedepse aplicate anterior cu privire la această pedeapsă.....	37
6. Legalitatea aplicării unei măsuri educative privative de libertate minorului care a fost anterior condamnat la pedeapsa închisorii.....	38
7. Tratamentul sancționator al fetei comise în termenul de încercare a două pedepse (necontopite) de câte 6 luni închisoare cu suspendarea condiționată a executării acesteia.....	38
8. Alte probleme de drept ridicate de către participanți.....	39
a. Dacă punerea în libertate a inculpatului se dispune înainte de expirarea măsurii preventive a reținerii, în ipoteza în care, înainte de expirarea celor 24 de ore s-a soluționat propunerea de arestare în primă instanță, dar și contestația împotriva acestei încheieri și s-a dispus luarea unei măsuri preventive mai ușoare (exemplu controlul judiciar).....	39
b. Incidența art. 4 Cod penal în ceea ce privește încadrarea juridică a unei fapte, atunci când suntem în prezența unei circumstanțe care califică fapta, potrivit Cod penal din 1968.....	40

I. DREPT PROCESUAL-PENAL

1. Acțiunea penală și acțiunea civilă în procesul penal. Cazuri care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale

a. Temeiul achitării în cazul aplicării art. 74/1 C.p. sau art. 10 alin. 1 din Legea nr. 241/2005 ca lege penală mai favorabilă.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – Cazuri care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale.

Obiect în ECRIS – cereri privind judecata în fond - 15

Act normativ incident- codul de procedură penală, art. 10 alin. 1 din Legea nr. 241/2005.

Instanța care a comunicat existența acestei probleme de drept a invocat existența a două opinii, pornind de la ideea că, în cazul incidenței normelor art. 74/1 Cod penal din 1968 și ale art. 10 din Legea nr. 241/2005, în forma anterioară datei de 1 februarie 2014, soluția dispusă este aceea de achitare.

Potrivit primei opinii, textul de lege invocat ca temei al achitării (art. 19 din Legea nr. 255/2013) prevede că atunci când, în cursul procesului, se constată că în privința unei fapte comise anterior intrării în vigoare a Codului penal, sunt aplicabile dispozițiile art. 18/1 din Codul penal din 1968, ca lege penală mai favorabilă, procurorul dispune clasarea, iar instanța dispune achitarea, în condițiile Codului de procedură penală. În aplicarea dispozițiilor codului penal din 1968, în speță a art. 18/1, instanța este datoare a ține seama și de decizia nr. 265/2014 a Curții Constituționale, potrivit căreia dispozițiile art. 5 din Codul penal sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile. Alineatul 3 al art. 18/1 prevede în mod expres că în cazul faptelor prevăzute în prezentul articol, procurorul sau instanța poate aplica una dintre sancțiunile cu caracter administrativ prevăzute de art. 91. De asemenea, art. 19 din Legea nr. 255/2013 prevede că instanța dispune achitarea, în condițiile Codului *nou* de procedură penală, întrucât acesta este de imediată aplicare. Este necesar a încadra dispoziția de achitare în unul dintre aceste cazuri care împiedică exercitarea acțiunii penale, iar cel care se apropie mai mult de dispozițiile vechiului cod de procedură ar fi acela reglementat la litera c), întrucât acesta se referă la existența probelor că persoana a săvârșit *infracțiunea*.

Într-o altă opinie, s-a pornit de la ideea că una dintre condițiile prevăzute de lege pentru a se dispune condamnarea, respectiv renunțarea la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei, este aceea ca *fapta să constituie infracțiune* (art. 396 alin. 2 Cod de procedură penală). Or, în cele două cazuri în discuție, această condiție nu este îndeplinită. În concluzie, în vederea aplicării unitare a legii penale mai favorabile și pentru acuratețea soluției, în sensul indicării temeiului de drept al achitării, dispozițiile art. 91 din Cod penal din 1968 și art. 16 lit. a) Cod de procedură penală în vigoare trebuie menționate.

Opinia majorității participanților a fost în sensul că ambele puncte de vedere exprimate pornesc de la o premisă greșită, aceea că textele legale în discuție se referă la incidența în cauză a dispozițiilor art. 18/1 C.p. anterior. În realitate, nici art. 74/1 Cod penal din 1968, nici art. 10 din Legea nr. 241/2005 nu fac trimitere la lipsa pericolului social concret al faptei, cu consecința aplicării unei sancțiuni administrative, ci direct la aplicarea sancțiunii. Or, sub imperiul reglementărilor anterioare datei de 1 februarie 2014, aplicarea unei sancțiuni administrative în procesul penal se făcea în trei cazuri distincte: achitarea în temeiul art. 10 lit. b/1 Cod procedură

penală din 1968, caz în care fapta, urmare lipsei pericolului social concret, nu era infracțiune, deși întrunea elementele constitutive ale acestei; încetarea procesului penal în temeiul art. 10 lit. i Cod procedură penală din 1968, când fapta constituia infracțiune, dar răspunderea penală era înlocuită cu cea administrativă; încetarea procesului penal în temeiul art. 10 lit. i/1 Cod procedură penală din 1968, în cazul incidenței unei cauze de nepedepsire de tipul celei prevăzute de art. 74/1 Cod penal din 1968 și art. 10 din Legea nr. 241/2005.

Astfel, sub imperiul Codului de procedură penală actual, atunci când se constată că Legea nr. 241/2005, în redactarea anterioară datei de 1 februarie 2014, ori Codul penal din 1968 sunt aplicabile, ca lege penală mai favorabilă, se va dispune încetarea procesului penal în baza art. 16 alin. 1 lit. h cod procedură penală, pentru existența unei cauze de nepedepsire.

Au fost exprimate și rezerve față de această opinie, având în vedere că, din punctul de vedere al unora dintre participanți, existența unei cauze de nepedepsire împiedică nu doar aplicarea unei pedepse, ci și a oricărei alte sancțiuni, inclusiv celei administrative.

2. Soluționarea acțiunii civile în procesul penal.

a. Legalitatea obligării Fondului de protecție a victimelor străzii la plata despăgubirilor către unitatea sanitară unde a fost internată persoana vătămată într-un accident rutier.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – Acțiunea civilă în procesul penal

Obiect în ECRIS – cereri privind judecata în fond - 15

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 19-25), Legea nr. 32/2000, privind Fondul de Protecție a Victimelor Străzii (art. 25 ind. 1), Directiva 2009/103/CE (art. 14)

Potrivit art. 25¹ din Legea nr. 32/200, toți asiguratorii autorizați să practice asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de autovehicule trebuie să constituie Fondul de Protecție a Victimelor străzii. Conform art. 5 alin. (4) din Normele de aplicare a Ordinului Președintelui Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 1/2008, nicio entitate care a compensat în orice fel persoanele păgubite sau a oferit acestora servicii în legătură cu prejudiciile suferite nu are dreptul să solicite de la Fond recuperarea cheltuielilor efectuate.

Art. 14 din Directiva 2009/103/CE - transpusă în dreptul intern prin Legea nr. 32/2000, arată că sunt necesare dispoziții care să prevadă că un organism va garanta faptul că victima nu rămâne nedespăgubită, în cazul în care vehiculul care a provocat accidentul nu este asigurat sau nu este identificat. Este important să se prevadă că victima unui asemenea accident se poate adresa direct acestui organism, ca un prim punct de contact. Pe de altă parte, ar trebui să se dea statelor membre posibilitatea de a aplica anumite excepții limitate în ceea ce privește plata despăgubirii de către acest organism și să se prevadă, în cazul pagubelor materiale provocate de un vehicul neidentificat, având în vedere riscurile de fraudă, că despăgubirea unor astfel de pagube poate fi limitată sau exclusă.”

Pornind de la aceste texte, în practică au fost exprimate mai multe opinii.

Prima dintre acestea este în sensul că unitățile spitalicești care au acordat asistență medicală victimei accidentului de circulație și care s-au constituit părți civile în cauza penală nu au dreptul la recuperarea cheltuielilor efectuate de la Fond.

Potrivit art. 1357 Cod civil, cel care cauzează altuia un prejudiciu este obligat să îl repare iar potrivit deciziei nr. 3/2010 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată într-u recurs în interesul legii, s-a stabilit că în interpretarea art. 25¹ din Legea 32/2000, Fondul de Protecție a Victimelor Străzii are calitatea de parte responsabilă civilmente și poate fi obligat singur la plata despăgubirilor civile către persoanele păgubite prin accidente produse de vehicule neasigurate.

Cea de a doua opinie este în sensul că unitățile spitalicești au dreptul la recuperarea cheltuielilor de la Fond. Din interpretarea art. 25¹ din Legea nr. 32/2000, text interpretat prin prisma Deciziei nr. 3/2010 a Înaltei Curți de Casație și Justiție și art. 24 Cod procedură penală, rezultă că Fondul de Protecție a Victimelor străzii are calitatea de parte responsabilă civilmente și poate fi obligat singur la plata despăgubirilor civile către persoanele păgubite prin accidente de vehicule neasigurate. Din modul de interpretare a dispozițiilor legale sus-menționate rezultă că Fondul dobândește calitatea de parte responsabilă civilmente și în consecință, va fi obligat la plata despăgubirilor către părțile civile, indiferent că acestea sunt persoane fizice, respectiv, rudele victimei, sau persoane juridice și anume unitățile spitalicești care au asigurat transportul și au acordat îngrijiri medicale victimei (în acest sens s-a pronunțat decizia nr. 1031/A/18.09.2014 a Curții de Apel București-secția a II-a penală).

În opinia majorității participanților la întâlnire, primul punct de vedere este cel corect, rolul Fondului fiind acela de a proteja victimele accidentelor rutiere, iar nu orice persoană fizică sau juridică prejudiciată direct sau indirect de accident. În această situație, s-a concluzionat în sensul că, inculpatul va fi obligat în mod direct către unitatea medicală, la plata despăgubirilor materiale, reprezentând cheltuieli de spitalizare. S-a arătat că adoptarea Legii nr. 32/2000 transpune în plan intern legislația comunitară și urmărește realizarea obiectivului înscris în Directiva 2009/103/CE, *acela ca victima să nu rămână nedespăgubită atunci când vehiculul care a provocat accidentul nu era asigurat*. Așadar, conferirea calității de parte responsabilă civilmente pentru Fondul de protecție are în vedere necesitatea despăgubirii victimei accidentului și nu a altor persoane fizice sau juridice.

b. Legalitatea obligării asiguratorului de răspundere civilă delictuală la plata despăgubirilor către unitatea sanitară unde a fost internată persoana vătămată într-un accident rutier.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – Acțiunea civilă în procesul penal

Obiect în ECRIS – cereri privind judecata în fond - 15

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 19-25), Legea nr. 95/2006, privind reforma în domeniul sănătății (art. 313 alin. 1), Legea nr. 136/1995, privind asigurările și reasigurările (art.50).

Într-o opinie, obligarea asiguratorului la plata cheltuielilor de spitalizare este contrară exigențelor art. 313 alin. (1) din Legea 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății. Conform normei speciale, „persoanele care prin faptele lor aduc daune sănătății altei persoane răspund potrivit legii și au obligația să repare prejudiciul cauzat furnizorului de servicii medicale reprezentând cheltuielile efective ocazionate de asistența medicală acordată.” Formularea dispoziției legale este neechivocă, doar autorul faptei ilicite având obligația de a achita această categorie de cheltuieli. În plus, potrivit art. 50 alin. (1) și (3) din Legea nr. 136/1995, asiguratorul acordă despăgubiri pentru sumele de bani pe care asiguratul este obligat să le plătească cu titlu de dezdăunare și cheltuieli de judecată pentru persoanele păgubite prin vătămare corporală sau deces, chiar dacă cei care formulează pretenții de despăgubiri sunt soțul, persoane aflate în întreținerea proprietarului sau conducătorului vehiculului asigurat răspunzător de producerea accidentului. Aceasta înseamnă că doar persoanele direct prejudiciate prin accidentul de circulație beneficiază de garanția ce derivă din răspunderea civilă obligatorie a asiguratorului și sunt singurele îndreptățite să primească despăgubiri de la societatea de asigurare, nu și entitățile indirect afectate patrimonial, cum sunt unitățile sanitare.

Într-o altă opinie, asiguratorul plătește și cheltuielile efectuate de spital deoarece, potrivit art. 55 alin. 1 din Legea 136/1995, despăgubirile se plătesc de către asigurator persoanelor fizice sau

juridice păgubite. Prin urmare, asiguratorul de răspundere civilă trebuie obligat la plata sumelor datorate de către asigurat către partea civilă, în limitele contractului de asigurare. Astfel, s-a reținut că, potrivit dispozițiilor legale, furnizorii de servicii medicale au dreptul de a-și recupera de la autorul accidentului, cheltuielile de spitalizare efectuate pentru serviciile medicale prestate victimei accidentului auto și nu există nicio dispoziție legală care să excludă unitățile spitalicești din sfera persoanelor păgubite, îndreptățite să primească de la asigurator despăgubirile cuvenite.

În opinia participanților la întâlnire, cel de al doilea punct de vedere este cel corect, asiguratorul fiind obligat direct la plata cheltuielilor către spital, deoarece, potrivit art. 55 alin. 1 din Legea 136/1995, despăgubirile se plătesc de către asigurator persoanelor fizice sau juridice păgubite, unitatea spitalicească făcând parte din această din urmă categorie. A fost exprimat și un punct de vedere minoritar, în sensul că la plata acestor despăgubiri, ar trebui obligați inculpatul și asiguratorul, *în solidar*.

c. Legalitatea obligării inculpatului, în solidar cu Fondul de protecție a victimelor străzii la plata despăgubirilor către persoana vătămată într-un accident rutier.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – Acțiunea civilă în procesul penal

Obiect în ECRIS – cereri privind judecata în fond - 15

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 19-25, art.86), Legea nr. 32/2000, privind Fondul de Protecție a Victimelor Străzii (art. 25 ind. 1), Decizia în interesul legii nr.3/2010 a Înaltei Curți de Casație și Justiție

Într-o primă orientare, ce are la bază interpretarea deciziei pronunțate în interesul legii, unele instanțe au dispus obligarea *exclusivă* a Fondului de protecție a victimelor străzii la plata despăgubirilor civile în procesul penal. În motivarea acestei opinii se arată că prin decizia în interesul legii nr.3/2010 a Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a statuat că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art.25 indice 1 din Legea nr.32/2000, în procesul penal Fondul de Protecție a Victimelor Străzii are calitate de parte responsabil civilmente și poate fi obligat singur, iar nu în solidar cu inculpatul la plata despăgubirilor civile către persoanele păgubite prin accident de vehicule neasigurate.

Într-o a doua orientare, obligarea Fondului de Protecție a Victimelor Străzii la plata de despăgubiri civile în procesul penal s-a dispus alături de inculpat. În motivarea acestui punct de vedere se arată că, principala obligație de reparare a despăgubirilor revine inculpatului, în calitate de autor al faptei cauzatoare de prejudicii, existența unei reglementări în legislația specială neputând funcționa ca și o cauză exoneratoare de răspundere civilă a inculpatului. S-a apreciat că atunci când urmează să fie angajată răspunderea Fondului, o astfel de împrejurare nu se poate răsfrânge asupra faptei inculpatului, cele două forme de răspundere coexistând în cadrul procesului penal, răspunderea părții responsabilă civilmente neputând fi angajată decât împreună cu răspunderea civilă a inculpatului. În acest sens, s-a făcut trimitere la dispozițiile art.1351-1356 Cod civil.

În opinia majorității participanților la întâlnire, primul punct de vedere este cel corect, atâta vreme cât normele incidente nu au suferit modificări de natură să lipsească de efecte decizia pronunțată în soluționarea recursului în interesul legii. În sprijinul acestei opinii au fost invocate și dispozițiile art. 86 cod procedură penală, care prevăd posibilitatea ca partea responsabilă civilmente să fie obligată și *singură* la repararea prejudiciului produs prin infracțiune. Acest din urmă text de lege justifică și susține aplicabilitatea, în continuare a deciziei în interesul legii nr.3/2010 a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

A fost exprimat și un punct de vedere minoritar, în sensul că, se dispune atât obligarea inculpatului, dar și a Fondului, separat, la plata aceleiași sume de bani cu titlul de despăgubiri, urmând ca partea civilă să opteze pentru unul dintre ei.

d. Participarea asiguratorului de răspundere civilă delictuală în procesul penal, în cauzele având ca obiect accidente rutiere soldate cu vătămarea unor persoane. Calitatea procesuală. Consecințe.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – Acțiunea civilă în procesul penal

Obiect în ECRIS – cereri privind judecata în fond - 15

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 19-25, art.86), Legea nr. 136/1995, privind asigurările și reasigurările (art.54 alin.1 și art.55 alin.1).

Referitor la calitatea în care asiguratorul este citat, majoritatea participanților au fost de acord că acesta este parte responsabilă civilmente, modificările aduse art. 86 C.p.p., față de textul din Codul peneal anterior având ca scop tocmai rezolvarea problemei calității acestuia.

Cu privire la cea de a doua problemă de drept, a modului de obligare, s-au evidențiat două orientări jurisprudențiale.

Prima dintre acestea este în sensul obligării societății de asigurare **în solidar** cu inculpatul la plata despăgubirilor civile. În sprijinul acestei opinii s-a arătat că obligarea la plata despăgubirilor civile a inculpatului în solidar cu asiguratorul derivă din conținutul prevederilor art. 86 Cpp potrivit cărora „persoana care, potrivit legii civile are obligația legală sau convențională de a repara în întregime sau în parte , singură sau în solidar, prejudiciul cauzat prin infracțiune și care este chemată să răspundă în procesul penal este parte în procesul penal și se numește parte responsabilă civilmente”. Prin urmare calitatea de parte responsabilă civilmente a asiguratorului, prevăzută de lege, coroborat cu prevederile art.19 al.5 Cpp, potrivit căruia „repararea prejudiciului se face potrivit prevederilor legii civile,” ar atrage obligarea asiguratorului în solidar cu partea responsabilă civilmente. Pe de altă parte se consideră, de susținătorii acestei opinii, că ar fi injust ca cel care este răspunzător de producerea accidentului să fie exonerat de răspunderea civilă și toate despăgubirile să fie suportate doar de asigurator. În fine această orientare jurisprudențială a fost generată și de interpretarea considerentelor Deciziei în interesul legii nr.1 din 28 martie 2005, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, referitoare la coexistența răspunderii civile delictuale a celui care, prin fapta sa, a cauzat efectele păgubitoare, cu răspundere contractuală a asiguratorului, și din care s-ar deduce că instanța supremă ar susține ideea solidarității.

Cea de a doua opinie, **la care a achiesat majoritatea participanților**, are în vedere obligarea societății de asigurare în mod direct la repararea prejudiciului cauzat prin implicarea în accident a autovehiculului asigurat, în limita obligației contractuale. În motivarea acestei opinii se are în vedere actuala reglementare a Legii nr.136/1995 (art.54 alin.1 și art.55 alin.1) prin care este stabilit că persoana vătămată își poate formula pretențiile numai împotriva asiguratorului de răspundere civilă, în limitele obligației acestuia, angajarea răspunderii inculpatului, în temeiul răspunderii civile delictuale, fiind posibilă doar pentru pagubele neacoperite, în ipoteza în care prejudiciul depășește întinderea răspunderii asiguratorului, determinată prin contractul de asigurare și normele speciale aplicabile în materie.

e. Consecințele plății pretențiilor civile, în cauzele având ca obiect infracțiuni de evaziune fiscală, de către partea responsabilă civilmente, față de inculpat.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – Acțiunea civilă în procesul penal

Obiect în ECRIS –

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 16 lit. h), Legea nr. 241/2005 (art.10)

S-a pus problema, în practica judiciară, dacă în cazul infracțiunilor de evaziune fiscală, inculpatul poate beneficia de cauzele de nepedepsire și de reducere a pedepselor prevăzute de art. 10 din Legea nr. 241/2005 în situația în care prejudiciul este acoperit de partea responsabilă civilmente și nu de inculpat, așa cum prevede textul de lege mai sus menționat.

În opinia majorității participanților, ceea ce crează inculpatului o situație mai favorabilă este atitudinea sa ulterior comiterii faptei, constând în stăruința depusă în repararea pagubei. Ca urmare, acesta nu poate beneficia de plata făcută de o altă persoană. Cauza de nepedepsire devine aplicabilă, doar dacă inculpatul achită singur prejudiciul cauzat prin infracțiune, manifestându-și voința în acest sens.

f. Modalitatea de soluționare a laturii civile în cazul împăcării părților.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – Acțiunea civilă în procesul penal

Obiect în ECRIS –

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 16 lit. g, art.25 alin. 5), art. 159 alin. 2 cod penal.

Cu privire la soluționarea laturii civile, în cazul în care, procesul penal încetează ca urmare a împăcării părților, s-a constatat că există hotărâri prin care acțiunea civilă a fost lăsată nesoluționată, dar și hotărâri prin care s-a constatat stinsă acțiunea civilă.

În cazurile în care instanța de apel a lăsat nesoluționată acțiunea civilă au fost invocate prevederile art. 25 alin. (5) C. proc. pen., conform cărora "În caz de încetare a procesului penal în baza art. 16 alin. 1 (...) lit. g) - articol care prevede între cazurile de încetare a procesului penal împăcarea părților - instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă". Argumentul invocat în hotărârile prin care, în cazuri similare, s-a constatat stinsă acțiunea civilă a fost acela că, potrivit art. 159 alin. (2) C. pen., „împăcarea înlătură acțiunea penală și stinge acțiunea civilă.” În motivarea acestei soluții s-a arătat și că, în cazul în care acțiunea civilă este lăsată nesoluționată, prevederile art. 27 alin. (2) C. proc. pen. permit persoanei vătămate să introducă acțiune la instanța civilă, în fața căreia se poate folosi de probele administrate în cursul procesului penal. Or, într-o astfel de situație se ajunge la nesocotirea dispozițiilor părții generale a Codului penal, care condiționează realizarea împăcării de stingerea acțiunii civile. Este adevărat că o astfel de soluție aparent nu este permisă de prevederile art. 25 alin. (5) C. proc. pen. indicat mai sus. Articolul 16 lit. g) C. proc. pen., la care se referă acest articol, nu reglementează însă doar cazul de încetare a procesului penal prin împăcarea părților, ci și alte cazuri, inclusiv retragerea plângerii prealabile, pentru care și în Codul de procedură penală anterior se stipula că acțiunea civilă este lăsată nesoluționată, situație față de care, în prezența dispozițiilor imperative ale art. 159 alin. (2) C. pen., se poate concluziona că atunci când procesul penal încetează prin împăcarea părților, nu sunt aplicabile prevederile art. 25 alin. (5) C. proc. pen. incidente numai în privința celorlalte cazuri de încetare a procesului penal.

Opinia majorității participanților a fost, în sensul stingerii acțiunii civile, având în vedere dispozițiile imperative ale art. 159 alin. 2 cod penal, dar și împrejurarea că art. 16 lit. g cod procedură penală, nu reglementează doar cazul de încetare a procesului penal prin împăcarea părților, ci și alte cazuri, inclusiv retragerea plângerii prealabile, pentru care și în Codul de procedură penală anterior se stipula că acțiunea civilă este lăsată nesoluționată.

3. Mijloacele de probă

a. Art. 172 alin. 12. Limitele aprecierii magistratului în cazul în care se contestă concluziile constatării.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – Probele și mijloacele de probă. Expertiza și constatarea

Obiect în ECRIS – cereri privind judecata în fond – 15

Act normativ incident- codul de procedură penală (art.100 și art. 172 alin.12)

Potrivit art. 172 alin. 12 C.p.p., după finalizarea raportului de constatare, când organul judiciar apreciază că este necesară opinia unui expert sau când concluziile raportului de expertiză sunt contestate, se dispune efectuarea unei expertize. Teza a doua a aceluși articol, referitoare la contestarea concluziilor, a primit, în practica judiciară, două interpretări:

Prima interpretare în sensul că, față de dispoziția imperativă a textului, simpla contestare a concluziilor raportului de constatare va determina, automat, dispunerea expertizei și cea de a doua, în sens contrar.

Cel de-a doua interpretare a textului amintit, pornește de la ideea că necesitatea administrării probei constând în efectuarea unei expertize, în situația în care raportul de constatare întocmit la cererea organelor de urmărire penală este contestat, poate fi apreciată prin prisma dispozițiilor art. 100 alin. 4 Cod procedură penală, în sensul că, în funcție de particularitățile fiecărei cauze judecătorești poate dispune sau nu efectuarea unei noi expertize.

În cazul în care raportul de constatare făcut la cererea organelor de urmărire penală este contestat, nu este obligatorie efectuarea unei expertize, ci ea trebuie dispusă doar dacă, în urma unui examen al relevanței și utilității probei, instanța consideră că aceasta este necesară pentru dovedirea elementului de fapt care constituie obiectul probei.

În opinia majorității participanților, cel de al doilea punct de vedere este cel corect, interpretarea contrară lipsind organele judicare de una din prerogativele lor esențiale, aceea de a aprecia pertinenta, concludenta și utilitatea probelor. Prin urmare, în aplicarea dispozițiilor art. 172 alin. 12 Cod de procedură penală, nu se poate face abstracție de dispozițiile art. 100 Cod de procedură penală ce reglementează administrarea probelor. Așa cum se poate observa din modul de redactare a art. 172 alin. 12 cod procedură penală, legiuitorul folosește termenul de apreciere a organului judiciar, ceea ce conduce la concluzia că simpla contestare a unui astfel de raport nu conduce automat la efectuarea unei expertize. Mai mult s-a subliniat că este necesar ca cel care contestă un astfel de raport să motiveze temeinic și punctual de ce contestă un astfel de raport.

b. Participarea procurorului la judecarea propunerii de confirmare a ordonanței prin care au fost autorizate provizoriu măsurile de supraveghere tehnică.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – procedura de emitere a mandatului de supraveghere

Obiect în ECRIS – supraveghere tehnică - 2681

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 140, art. 363)

În legătură cu această problemă în practica judiciară s-au conturat două opinii.

Prima dintre acestea este în sensul că participarea procurorului este obligatorie în această procedură, întrucât ea implică activitatea de supraveghere tehnică, ceea ce înseamnă că se aplică dispozițiile art. 140 Cod de procedură penală, care constituie norma generală în această materie. În

motivarea acestui punct de vedere se mai arată și că potrivit art. 363 Cod procedură penală, participarea procurorului la judecată este obligatorie. Mai mult, considerentele deciziei nr. 3 a Î.C.C.J. din 19.01.2015, în care se reține că dispozițiile art. 363 alin. 1 din Codul de procedură penală instituie o regulă cu caracter general, incidentă ori de câte ori este vorba despre o activitate procesuală de judecată, inclusiv în materia căilor extraordinare de atac, în lipsa unei dispoziții exprese contrare. Nefiind prevăzută o excepție de la regula generală instituită de art. 363 alin. 1, în sensul unei mențiuni exprese că sesizarea se soluționează fără participarea procurorului, concluzia care se impune este aceea că la soluționarea cauzei având ca obiect cererea de confirmare a măsurii prevăzute de art. 141 participă procurorul.

Într-o altă opinie, participarea procurorului nu este obligatorie, dispozițiile art. 363 alin. 1 C.p.p. reprezentând regula doar în materia judecării, altfel spus privind doar acele cazuri în care se exercită funcția de judecată, în sensul art. 3 alin. 7 C.p.p..

În opinia majorității participanților, acest ultim punct de vedere este cel corect, deoarece dispozițiile art. 363 alin. 1 C.p.p. reprezintă regula doar în materia judecării, iar aplicarea prin analogie a prevederilor art. 140 alin. 3 C.p.p. este criticabilă. În ceea ce privește cererile formulate în cursul urmăririi penale și adresate judecătorului de drepturi și libertăți procurorul participă la soluționarea cererii ori propunerii sale doar atunci când legea prevede expres, neexistând o regulă generală, ci doar dispoziții specifice pentru fiecare tip de cerere sau propunere.

c. Natura juridică a termenului de 24 de ore prev. de art. 141 alin. 3 C.p.p. și consecințele nerespectării acestuia de către procuror.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – Autorizarea unor măsuri de supraveghere tehnică

Obiect în ECRIS – supraveghere tehnică - 2681

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 141 alin. 3)

Într-o opinie, s-a arătat că termenul de 24 de ore prevăzut de art. 141 alin. 3 Cod de procedură penală este unul de decădere, astfel că în cazul în care procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța competentă să judece cauza în fond în vederea confirmării măsurii de supraveghere tehnică dispuse în temeiul art. 141 alin. 1 Cod de procedură penală după expirarea termenului de 24 de ore amintit, cererea acestuia va fi respinsă ca tardivă.

Într-o altă opinie s-a arătat că termenul amintit este unul de decădere, iar în situația în care procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța competentă să judece cauza în fond în vederea confirmării măsurii de supraveghere tehnică dispuse în temeiul art. 141 alin. 1 Cod de procedură penală după expirarea termenului de 24 de ore prevăzut de art. 141 alin. 3 Cod de procedură penală, măsura acestuia va fi infirmată.

O ultimă opinie este în sensul că termenul de 24 de ore prevăzut de art. 141 alin. 3 Cod de procedură penală este unul de recomandare, astfel că în cazul în care procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța competentă să judece cauza în fond în vederea confirmării măsurii de supraveghere tehnică dispuse în temeiul art. 141 alin. 1 Cod de procedură penală după expirarea termenului de 24 de ore amintit, cererea acestuia va fi soluționată potrivit art. 141 alin. 4 sau 6 Cod de procedură penală, după caz.

În opinia majorității participanților la întâlnire, termenul este unul de decădere. În cazul în care procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți cu încălcarea acestuia, soluția este aceea de respingere a cererii. Termenul de 24 de ore nu este prevăzut de art. 141 alin. 1 C.p.p., alături de celelate condiții ce trebuie să fie îndeplinite pentru ca procurorul să poată dispune măsura, deci neîndeplinirea acestei condiții nu poate atrage o soluție similară celei pentru

neîndeplinirea condițiilor prevăzute de alin. 1. În considerentele încheierii de respingere a cererii, se va arăta de către judecător că cererea a fost respinsă ca urmare a nerespectării termenului de 24 de ore prevăzut în textul de lege anterior amintit.

d. Înțelesul sintagmei ”durata totală a măsurilor de supraveghere tehnică, cu privire la aceeași faptă și aceeași persoană” din cuprinsul art. 144 alin. 3 C.p.p.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – Prelungirea mandatului de supraveghere tehnică

Obiect în ECRIS – supraveghere tehnică - 2681

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 138 alin. 1, art. 144)

Intr-o opinie, în situația menționată, durata totală a măsurilor de supraveghere tehnică – prevăzute de art. 138 alin. 1 lit. a) – e) Cod procedură penală - dispuse în cursul urmăririi penale cu privire la aceeași persoană și aceeași faptă nu poate depăși în aceeași cauză mai mult de 6 luni, cu excepția măsurii de supraveghere video, audio sau prin fotografierea în spații private, care nu poate depăși 120 de zile.

Potrivit unui alt punct de vedere, cele 6 luni au în vedere fiecare dintre măsurile de supraveghere dispuse, privite separat.

In opinia majorității participanților, prima interpretare este cea corectă având în vedere mai ales faptul că în reglementarea anterioară modificării noului Cod penal, prin articolul 102 pct. 91 din Legea 255/2013, textul se referea la ”durata totală a măsurii de supraveghere tehnică...” Prin urmare trebuie să fie vorba, cumulativ, despre aceeași faptă și aceeași persoană. Limita celor 6 luni nu mai este valabilă atunci când ne referim la persoane diferite, cercetate pentru comiterea aceleiași fapte sau la fapte diferite, comise de aceeași persoană.

e. Consecințele consimțământului persoanei la efectuarea percheziției domiciliare sau informatice.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – Percheziția domiciliară

Obiect în ECRIS – percheziție -2746

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 154 și art. 168 alin. 2)

Într-o opinie, s-a arătat că atunci când persoana își dă acordul pentru efectuarea percheziției (domiciliare sau informatice) aceasta va fi efectuată fără a mai fi necesară vreo autorizație din partea judecătorului, cu argumentarea că o persoană poate renunța la garanțiile oferite de lege în materia protecției dreptului la viață privată și domiciliu.

Într-o altă opinie, s-a arătat că autorizarea din partea judecătorului este obligatorie și în situația în care persoana în cauză consimte la efectuarea percheziției (domiciliare sau informatice).

Participanții la întâlnire au fost de acord cu cea de a doua opinie, deoarece textele legale incidente (art. 154 și art. 168 alin. 2 Cod de procedură penală) instituie reguli imperative și nu sunt prevăzute excepții de la acestea. În ceea ce privește intenția persoanei de a renunța la garanțiile oferite de lege în materia protecției sale private, acesta se poate valorifica prin intermediul instituției predării obiectelor, înscrisurilor și a datelor informatice.

f. Limitele aplicării art. 19 din Legea nr. 682/2002 după decizia Curții Constituționale.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – Contestației la executare – cauză de micșorare a pedepsei

Obiect în ECRIS – Contestației la executare- 2639

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 598 alin. 1 lit. d), Legea nr. 682/2002 (art. 2 lit. a) pct. 1, art.19), O.U.G. nr. 43/2002 (art.19).

Problema juridică supusă dezbaterii a fost aceea a aplicării beneficiului reducerii la jumătate a limitelor pedepsei persoanele care au calitatea de martori, indiferent dacă au comis o infracțiune gravă sau nu, și care prin declarațiile lor furnizează informații și date cu caracter determinant în aflarea adevărului cu privire la infracțiuni grave sau care contribuie la prevenirea producerii ori la recuperarea unor prejudicii deosebite ce ar putea fi cauzate prin săvârșirea unor astfel de infracțiuni. În situația în care dosarul format ca urmare a denunțului durează mai mulți ani, timp în care denunțatorul este împiedicat să se bucure de acest beneficiu, în situația materializării denunțului, denunțatorul poate beneficia pe calea contestației la executare (art. 598 alin. 1 lit. d teza a II-a Cod procedură penală – orice altă cauză de stingere ori de micșorare a pedepsei).

Art. 19 din Legea nr. 682/2002 prevede că, persoana care are calitatea de martor, în sensul art. 2 lit. a) pct. 1, și care a comis o infracțiune gravă, iar înaintea sau în timpul urmăririi penale ori al judecării denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit astfel de infracțiuni beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege. Sunt impuse astfel de către legiuitor două condiții care trebuie îndeplinite cumulativ pentru ca cel în cauză să poată beneficia de aceste dispozițiile legale: denunțul să fie făcut înaintea sau în timpul urmăririi penale ori al judecării; prin acesta să se faciliteze identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit infracțiuni grave. Prin decizia Curții Constituționale din data de 26.02.2015 s-a constatat că soluția legislativă reglementată de art. 19 din Legea nr. 682/2002, care exclude de la beneficiul reducerii la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege persoana care are calitatea de martor, în sensul art. 2 lit. a) pct. 1 din lege, și care nu a comis o infracțiune gravă, este neconstituțională. Înalta Curte de Casație și Justiție a apreciat, în decizii de speță, că denunțatorul poate beneficia de reducerea cu jumătate a limitelor pedepsei în cazul formulării unui denunț doar dacă acesta s-a materializat în începerea urmăririi penale și trimiterea în judecată a persoanelor denunțate (decizia penală nr. 2148/25.06.2014). O astfel de interpretare restrânge în mod drastic numărul persoanelor ce ar putea fi beneficiare ale art. 19 din Legea nr. 682/2002, întrucât în dosarul format ca urmare a denunțului ancheta poate dura o perioadă îndelungată, iar faptul că nu a fost dispusă trimiterea în judecată a persoanelor vizate în denunț, deși nu îi este imputabil denunțatorului, îl împiedică pe acesta să se bucure de beneficiul pe care legea îl prevede. Art. 19 din O.U.G. nr. 43/2002 conține aceleași condiții pentru reducerea cu jumătate a limitelor de pedeapsă. Potrivit acestui text, persoana care a comis una dintre infracțiunile atribuite prin prezenta ordonanță de urgență în competența Direcției Naționale Anticorupție, iar în timpul urmăririi penale *denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane* care au săvârșit astfel de infracțiuni beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege. Printr-o decizie de speță (decizia penală nr. 57/A din 2 februarie 2015), Curtea de Apel Pitești a constatat incidența acestor prevederi legale chiar și în situația în care urmărirea penală a fost începută, nu și finalizată, reținând că art. 19 se aplică inculpaților din acea cauză având în vedere conduita acestora cooperantă, care a determinat și a susținut derularea de cercetări penale pentru comiterea unor infracțiuni de corupție de către alte persoane.

În opinia participanților la întâlnire, dispozițiile art. 19 din Legea 682/2001 sunt aplicabile și pe calea contestației la executare, în temeiul art. 598 alin. 1 lit. d C.p.p., fiind vorba despre o cauză de micșorare a pedepsei. Aceasta a fost considerată singura cale de a interpreta legea în sensul

aplicării, iar nu al neaplicării ei. S-a subliniat faptul că, pe această cale, nu se va face o nouă individualizare a pedepsei, ci doar se va verifica dacă aceasta se încadrează între limitele reduse și, în caz negativ, se va coborî până la maximul special redus, în ipoteza în care pedeapsa aplicată contestatorului depășește acest maxim, astfel cum a fost redus ca urmare a aplicării dispozițiilor art. 19 din Legea 682/2001

4. Măsurile preventive

a. Momentul la care devine executorie încheierea prin care s-a dispus înlocuirea unei măsuri preventive cu o alta.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – Înlocuirea unei măsuri preventive

Obiect în ECRIS – înlocuire măsură preventivă - 2839

Act normativ incident-codul de procedură penală (art. 242 alin. 3, art. 550 alin. 1 lit. c)

Potrivit unei opinii, încheierile prin care se dispune înlocuirea măsurilor preventive sunt executorii la momentul rămânerii definitive. În argumentarea acestei soluții se arată că potrivit art. 550 alin. 1 lit. c Cod procedură penală, „hotărârile instanțelor penale devin executorii la data când au rămas definitive”, iar potrivit alineatului următor, cu titlu de excepție, „hotărârile nedefinitive sunt executorii atunci când legea dispune aceasta”. Referitor la încheierile pronunțate de judecătorul de drepturi și libertăți cu privire la măsurile preventive, art. 204 alin. 3 Codul de procedură penală prevede că contestația formulată împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau prelungirea unei măsuri preventive ori prin care s-a constatat încetarea de drept a acesteia nu este suspensivă de executare. Pentru toate celelalte încheieri pronunțate în materia măsurilor preventive, de pildă, încheieri prin care se respinge o propunere de prelungire a măsurii arestării preventive, o încheiere prin care se admite cererea inculpatului de înlocuire a măsurii preventive mai grea cu una mai ușoară și altele, rezultă că, interpretând per a contrario, încheierea pronunțată nefiind definitivă, în măsura în care există dispoziții ce necesită punerea în executare, nu se va proceda la punerea în executare de îndată, de la data pronunțării. Altfel spus, declararea căii de atac amână nu doar momentul rămânerii definitive a încheierii respective, dar și punerea în executare a celor dispuse de judecătorul de drepturi și libertăți până la soluționarea contestației.

Într-o a doua opinie, s-a apreciat că, înlocuirea măsurii arestării preventive se dispune pentru aceleași rațiuni pentru care se dispune arestarea preventivă, astfel că se consideră necesar ca mandatul de arestare preventivă să fie emis înainte de rămânerea definitivă a hotărârii.

În opinia participanților la întâlnire, primul punct de vedere este cel corect. Astfel, în cazul înlocuirii controlului judiciar cu arestarea preventivă, sunt incidente dispozițiile art. 215 alin. 7 Cod de procedură penală, raportat la art. 242 alin. 3 Cod de procedură penală. Potrivit acestora, în cazul în care, pe durata măsurii controlului judiciar, inculpatul încalcă, cu rea-credință, obligațiile care îi revin sau există suspiciunea rezonabilă că a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, la cererea procurorului ori din oficiu, poate dispune înlocuirea acestei măsuri cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive, în condițiile prevăzute de lege. O atare hotărâre, de înlocuire a măsurii preventive luate inițial cu o măsură mai grea, este supusă contestației, în condițiile art. 204 – 206 Cod de procedură penală. Această cale de atac este suspensivă de executare, cu anumite excepții anume prevăzute de lege. Astfel, alin. 3 al art. 204 Cod de procedură penală dispune: contestația formulată împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau prelungirea unei măsuri preventive ori prin care s-a

constatat încetarea de drept a acesteia nu este suspensivă de executare. De asemenea, alin. 3 al art. 205 Cod de procedură penală prevede că nu este suspensivă de executare contestația formulată împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau menținerea unei măsuri preventive ori prin care s-a constatat încetarea de drept a acesteia.

În fine, alin. 4 al art. 206 prevede că nu este suspensivă de executare contestația formulată împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau menținerea unei măsuri preventive ori prin care s-a constatat încetarea de drept a acesteia. Prin urmare, în cazul înlocuirii măsurii controlului judiciar cu o măsură preventivă mai grea, în sensul dispunerii arestului la domiciliu ori arestării preventive, mandatul s-ar pune în executare după rămânerea definitivă a încheierii. Tot astfel, în cazul aplicării prevederilor alin. 2 al art. 242 Cod de procedură penală – în cazul înlocuirii unei măsuri preventive cu o alta mai ușoară, încheierea primei instanțe va deveni executorie după respingerea contestației, în condițiile art. 203 și următoarele Cod de procedură penală.

Menționăm că problema a fost discutată și în cadrul întâlnirii din luna noiembrie 2014, chiar dacă doar cu referire la înlocuirea unei măsuri mai blânde cu una mai severă.

b. Momentul la care devine executorie încetarea de drept a măsurii arestării preventive în cazul minorului față de care s-a luat o măsură educativă.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – Încetare de drept măsură preventivă

Obiect în ECRIS – Încetare de drept măsură preventivă - 2856

Act normativ incident- codul de procedură penală (art.241), decizia nr. 7/2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea unui recurs în interesul legii

În opinia participanților la întâlnire, față de decizia nr. 7/2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea unui recurs în interesul legii, punerea în libertate se face la pronunțarea hotărârii, iar nu la rămânerea sa definitivă.

c. Calea de atac împotriva ordonanței procurorului prin care s-a respins cererea inculpatului de modificare a unor obligații din conținutul controlului judiciar.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – modificare obligații control judiciar

Obiect în ECRIS – modificare obligații control judiciar - 65

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 213, art.339), deciziei nr. 4/20015, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea unui recurs în interesul legii.

Într-o opinie, calea de atac este contestația adresată judecătorului de drepturi și libertăți, fiind aplicabile dispozițiile art. 213 alin. 1 C.p.p.

Într-o altă opinie, ordonanța procurorului este supusă controlului ierarhic, în condițiile dreptului comun (art. 339 C.p.p.) deoarece legea nu prevede expres calea de atac, iar normele de procedură sunt de strictă interpretare.

Majoritatea participanților la întâlnire au considerat corectă această ultimă opinie, argumente în sensul acesteia regăsindu-se și în considerentele deciziei nr. 4/20015, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea unui recurs în interesul legii.

d. Legalitatea menținerii măsurii arestării preventive în temeiul art. 399 alin. 10 C.p.p.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – menținere arestare preventivă

Obiect în ECRIS – menținere măsură de arestare preventivă -2771

Act normativ incident- codul de procedură penală (art.339 alin. 10, art. 406)

Potrivit art. 399 alin. (1) Cod procedură penală, după pronunțarea hotărârii, până la sesizarea instanței de apel, instanța poate dispune, la cerere sau din oficiu, luarea, revocarea sau înlocuirea unei măsuri preventive cu privire la inculpatul condamnat, în condițiile legii.”Față de lipsa unei referiri la ”menținerea” măsurii în cuprinsul textului, într-o opinie, s-a susținut că este posibilă verificarea legalității și temeiniciei măsurii preventive, în temeiul art. 399 alin. (10) Cod procedură penală atâta timp cât dispozițiile menționate prevăd posibilitatea luării acestei măsuri preventive. Într-o altă opinie, s-a susținut că nu este posibilă verificarea legalității și temeiniciei arestării preventive, în baza dispozițiilor art. 399 alin. (10) Cod procedură penală, având în vedere reglementarea limitativă a procedurilor ce pot fi urmate, în materia măsurilor preventive.

Opinia majorității participanților a fost în sensul că, nu se poate dispune menținerea unei măsuri preventive în temeiul art. 399 alin. 10 C.p.p deoarece textul are în vedere situațiile de excepție survenite pe durata motivării hotărârii, în sensul schimbării temeiurilor care au determinat decizia anterioară a judecătorului privind măsurile preventive, ceea ce atrage obligația acestuia de a reanaliza situația inculpatului și a dispune luarea, revocarea sau înlocuirea unei măsuri preventive. În ceea ce privește verificarea măsurii preventive în ființă, care se face nu mai târziu de 60 de zile de la verificarea anterioară, aceasta nu apăsărea ca necesară în acest moment procesual, dat fiind termenul de 30 de zile pentru motivarea hotărârii (art. 406 alin. 1 C.p.p.).

In plus, s-a subliniat faptul că, referitor la această problemă, Colegiul de conducere al Curții de Apel București a formulat recurs în interesul legii.

e. Legalitatea înlocuirii controlului judiciar cu o măsură preventivă mai grea, dacă nu este îndeplinită condiția privind pedepasa, prevăzută pentru luarea acesteia din urmă

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – înlocuire măsură preventivă

Obiect în ECRIS – înlocuire măsură preventivă - 2839

Act normativ incident- codul de procedură penală (art.339 alin. 10, art. 406)

În cazul de mai sus, se pune problema interpretării sintagmei „în condițiile prevăzute de lege” din cuprinsul dispozițiilor art. 215 alin. (7) Cod procedură penală și respectiv art. 217 alin. (9) Cod procedură penală. Astfel, într-o interpretare se poate concluziona că sintagma menționată vizează strict procedura de urmat în situațiile reglementate de dispozițiile art. 215 alin. (7) Cod procedură penală și respectiv art. 217 alin. (9) Cod procedură penală.

Într-o altă interpretare se poate concluziona că sintagma menționată se referă la condițiile necesare a fi întrunite conform art. 218 alin. (1) Cod procedură penală, respectiv art. 223 alin. (2) Cod procedură penală.

În opinia majorității participanților la întâlnire, ultima interpretare este cea corectă, pentru următoarele motive:

-legiuitorul folosește sintagma ”în condițiile legii”, ceea ce conduce la concluzia că este necesar a se analiza dacă sunt întrunite condițiile prev. de art. 223 C.p.p., inclusiv în ceea ce privește limitele e pedeapsă;

- este utilizată sintagma ”poate înlocui”, deci există facultatea, iar nu obligația sancționării în acest fel a încălcării obligațiilor aferente controlului judiciar.

S-a exprimat și opinia minoritară a participanților, potrivit căreia încălcarea obligațiilor de la controlul judiciar trebuie sancționată cu înlocuirea cu o măsură preventivă mai grea, independent de îndeplinirea condițiilor de la luarea măsurii preventive mai grea, deoarece, nu există nicio modalitate de a garanta respectarea obligațiilor de la controlul judiciar.

f. Limitele obligației procurorului de audiere a inculpatului anterior luării măsurii controlului judiciar, în condițiile în care acesta are dreptul la tăcere.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – luarea măsurii controlului judiciar

Obiect în ECRIS –

Act normativ incident- codul de procedură penală (art.211- 217)

În opinia participanților la întâlnire, între obligația procurorului de a proceda la ascultarea inculpatului și dreptul acestuia din urmă la tăcere nu există o contradicție. Astfel, anterior luării măsurii controlului judiciar procurorul procedează la citarea sau aducerea inculpatului, căruia îi sunt aduse la cunoștință infracțiunea pentru care este cercetat și motivele luării măsurii, precum și drepturile sale, între care și acela de a nu face nicio declarație. În cazul în care inculpatul înțelege să exercite acest drept, sunt satisfăcute atât exigențele legii privind audierea, cât și cele privind dreptul la tăcere al inculpatului. Altfel spus, legea instituie obligația procurorului de a-l audia pe inculpat în sensul de a-i permite acestuia să relateze, în apărarea sa, propria versiune a faptelor, iar nu cu intenția de a-l obliga pe acesta din urmă să renunțe la dreptul la tăcere.

5. Măsurile de siguranță și asigurătorii

a. Momentul de la care începe să curgă termenul de 3 zile pentru contestarea măsurii sechestrului asigurător, dispusă de procuror, în cazul necomunicării ordonanței.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – contestarea măsurii sechestrului asigurător

Obiect în ECRIS – contestarea măsurii asigurătorii (art.250 cpp) -2866

Act normativ incident- codul de procedură penală (art.250, art. 252, art.253, art.249)

Potrivit art. 250 alin. (1) Cod procedură penală împotriva măsurii asigurătorii luate de procuror sau a modului de aducere la îndeplinire a acesteia suspectul ori inculpatul sau orice altă persoană interesată poate face contestație, în termen de 3 zile de la data comunicării ordonanței de luare a măsurii sau de la data aducerii la îndeplinire a acesteia, la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond, iar conform art. 253 alin. (1) Cod procedură penală organul care aplică sechestrul încheie un proces-verbal despre toate actele efectuate potrivit art. 252, descriind în amănunt bunurile sechestrate, cu indicarea valorii lor. În procesul-verbal se arată și bunurile exceptate de lege de la urmărire, potrivit dispozițiilor art. 249 alin. (8) Cod procedură penală, găsite la persoana căreia i s-a aplicat sechestrul. De asemenea, se consemnează obiecțiile suspectului sau inculpatului ori ale părții responsabile civilmente, precum și cele ale altor persoane interesat.

Pornind de la aceste texte, în practică au fost exprimate mai multe puncte de vedere.

Astfel, într-o opinie, s-a apreciat că în cazul în care nu s-a comunicat ordonanța de luare a măsurii asigurătorii, dar s-a întocmit proces verbal de sechestrul potrivit dispozițiilor art. 253 alin. (1) Cod procedură penală, semnat de suspect sau de inculpat, termenul de 3 zile curge de la data

întocmirii procesului verbal de sechestru, întrucât la acea dată există o dovadă că a luat cunoștință de ordonanța de instituire a măsurii asigurătorii iar termenul prevăzut de art. 250 alin. (1) Cod procedură penală, are în vedere existența unei dovezi că suspectul sau inculpatul a luat cunoștință de măsura dispusă.

Într-o altă opinie, s-a apreciat că, în cazul în care nu s-a comunicat ordonanța de luare a măsurii asigurătorii, contestația nu poate fi respinsă ca tardiv formulată, chiar dacă este formulată după termenul de 3 zile care curge de la data întocmirii procesului verbal de sechestru, potrivit dispozițiilor art. 253 alin. (1) Cod procedură penală, semnat de suspect sau de inculpat. S-a argumentat această opinie prin aceea că, termenul de 3 zile, prevăzut de lege, este instituit pentru două situații diferite. Astfel, potrivit art. 250 Cod procedură penală, împotriva măsurilor asigurătorii luate de procuror sau a modului de aducere la îndeplinire a acesteia suspectul sau inculpatul sau orice altă persoană interesată poate face contestație, în termen de 3 zile de la data comunicării ordonanței de luare a măsurii sau de la data aducerii la îndeplinire a acesteia, la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni să judece cauza în fond.

În opinia majorității participanților, al doilea punct de vedere este cel corect, relevantă pentru calculul termenului în care, măsura poate să fie atacată fiind data la care cel îndreptățit să o atace a primit ordonanța. În acest caz aducerea la îndeplinire a măsurii nu echivalează cu comunicarea ei, deoarece un astfel de caz de echipolență nu este prevăzut expres de lege. Textul art. 250 Cod procedură penală instituie două categorii de contestații: împotriva măsurilor asigurătorii și împotriva modului de aducere la îndeplinire. Prin urmare, în funcție de obiectul contestației, termenul de 3 zile curge de la comunicarea ordonanței de luare a acesteia sau de la data aducerii la îndeplinire. Dacă în cauză nu se contestă modul de aducere la îndeplinire ci luarea măsurii în sine, nu prezintă relevanță data aplicării sechestrului, ci data comunicării ordonanței.

b. Obligația de a verifica îndeplinirea condiției privind pericolul dispariției bunului în cazul luării măsurilor asigurătorii obligatorii potrivit legii.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – contestarea măsurii sechestrului asigurător

Obiect în ECRIS – contestarea măsurii asigurătorii (art.250 cpp) -2866

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 249)

Potrivit art. 249 alin. 1 C.p.p., măsurile asigurătorii se iau pentru a evita ascunderea, distrugerea, înstrăinarea sau sustragerea de la urmărire a bunurilor ce pot face obiectul confiscării speciale, confiscării extinse, pentru a servi la garantarea executării pedepsei amenzii sau a cheltuielilor judiciare ori a reparării pagubei produse prin infracțiune.

Participanții la întâlnire au apreciat că din redactarea textului nu rezultă necesitatea ca magistratul să verifice existența pericolului de ascundere, distrugere, înstrăinare sau sustragere de la urmărire a bunurilor, în concret, în fiecare cauză în partedin contră, apreciem că legiuitorul prezumă existența unui astfel de pericol.

Ca urmare, nu se pune problema unei astfel de analize, indiferent de caracterul facultativ sau obligatoriu al măsurii.

c. Legalitatea luării măsurii confiscării în cazul în care fapta nu a fost comisă cu vinovăția cerută de lege pentru existența infracțiunii.

Materia – drept penal

Subcategoria – măsuri de siguranță - confiscare

Obiect în ECRIS – confiscare specială (art.315 lit. c cpp) -3039

Act normativ incident- codul penal (art. 107 alin.2, art. 15 alin. 1), cod procedură penală (art.16 lit.b)

Potrivit dispozițiilor art.107 alin.2 Cod penal, măsurile de siguranță se iau față de persoana care a comis o faptă prevăzută de legea penală, nejustificată. Totodată, potrivit art.15 Cod penal, infracțiune este fapta prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție, nejustificată și imputabilă persoanei care a săvârșit-o.

Într-o opinie, s-a considerat că prevederea faptei în legea penală are în vedere atât elemente de ordin obiectiv, cât și pe cele de ordin subiectiv (forma de vinovăție). În aceste condiții, s-a considerat că vinovăția nu este prevăzută ca trăsătură esențială distinctă a infracțiunii, ci ca element al prevederii faptei de către legea penală, inclus în tipicitatea infracțiunii. Această viziune a legiuitorului este prevăzută în mod expres în Expunerea de motive a Codului penal. Practic, faptă prevăzută de legea penală înseamnă, între altele, și fapta comisă cu vinovăție. Or, confiscarea nu poate fi dispusă decât în condițiile în care s-a comis o faptă prevăzută de legea penală.

În cea de-a doua opinie, s-a considerat că măsura de siguranță a confiscării speciale poate fi dispusă și față de persoana care a comis o faptă care nu îndeplinește elementele de ordin subiectiv ale tipicității. Această opinie este întemeiată pe dispozițiile art.16 lit.b Cod procedură penală care disting între fapta prevăzută de legea penală și fapta săvârșită cu vinovăție. De aici rezultă că legiuitorul a înțeles să mențină diferențe între cele două cazuri care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale.

În opinia participanților la întâlnire, analiza dispozițiilor art. 107 alin. 2 și art. 15 alin. 1 C.p. conduce la concluzia în sensul că, dintre cele patru condiții a căror îndeplinire legiuitorul o cere pentru existența unei infracțiuni, doar două trebuie să existe pentru a se dispune confiscarea: fapta să fie prevăzută de legea penală și să fie nejustificată. Nu are relevanță dacă fapta este săvârșită fără vinovăție ori nu este imputabilă persoanei care a comis-o. În sensul că lipsa vinovăției nu înlătură caracterul penal al faptei pledează, pe de o parte, dispozițiile art. 16 alin.1 lit. b C.p.p., care se referă, distinct, la neprevederea faptei în legea penală și respectiv la lipsa vinovăției cerute de lege, cât și prevederile art. 16 alin. 1 C.p., conform cărora fapta constituie infracțiune numai dacă a fost săvârșită cu forma de vinovăție cerută de legea penală; per a contrario, fapta comisă cu o altă formă de vinovăție pierde caracterul de infracțiune, iar nu pe cel de faptă prevăzută de legea penală. În plus, Codul penal actual, spre deosebire de cel anterior, nu mai prevede existența unor cauze care înlătură caracterul penal al faptei, ci cauze justificative și de neimputabilitate. Ca urmare, reținerea oricăreia dintre acestea va înlătura caracterul nejustificat sau pe cel imputabil al faptei, neafectând vinovăția ori prevederea în legea penală.

d. Procedura luării măsurii internării obligatorii în cazul adoptării unei soluții de netrimitere în judecată de către procuror.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – luarea măsurii internării medicale

Obiect în ECRIS – luarea măsurii internării medicale (art.114 cp, art.162 cpp

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 315 alin. (2) lit. e, art. 247-248), codul penal (art. 109 alin. 1, art. 110), Legea sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002,

Într-o opinie, față de redactarea art. 315 alin. (2) lit. e) C. proc. pen. și față de absența unor norme privind luarea cu caracter definitiv a măsurilor de siguranță medicale în urma unei soluții de

netrimiterie în judecată, internarea se poate dispune *doar de instanța civilă*, potrivit legii civile, iar pentru a dispune obligarea la tratament medical nu există mecanism procesual.

Există însă și opinia în sensul că procedura aplicabilă este cea prevăzută de art. 247-248 Cod procedură penală .

În sprijinul primei opinii, au fost arătate următoarele:

Durata măsurilor de siguranță de natură medicală luate în mod provizoriu reprezintă o problemă dificil de rezolvat, dispozițiile în materie fiind incomplete și contradictorii. Astfel, potrivit art. 109 alin. (1) C. pen., făptuitorul poate fi obligat să urmeze un tratament medical până la însănătoșire sau până la obținerea unei ameliorări care să înlătore starea de pericol. În același sens sunt și dispozițiile art. 110 C. pen. în ceea ce privește internarea medicală. Din analiza acestor texte rezultă că durata maximă a măsurilor de siguranță cu caracter medical este până la însănătoșire sau până la obținerea unei ameliorări care să înlătore starea de pericol. Pe de altă parte, însă, tot până la însănătoșire sau până la obținerea unei ameliorări care să înlătore starea de pericol ce a determinat luarea măsurii pot fi luate măsurile de siguranță de natură medicală și atunci când au un caracter provizoriu.

Participanții la întâlnire au fost de acord cu prima opinie, având în vedere, pe lângă argumentele expuse anterior că din modalitatea de redactare a art. 246 alin. (8) și art. 248 alin. (9) Cod procedură penală care se referă la dispoziția judecătorului de efectuare a unei expertize medico-legale după obligarea la tratament sau internarea făptuitorului, rezultă intenția legiuitorului de a reglementa derularea în continuare a procedurii, pentru luarea măsurii cu caracter definitiv. Din păcate, această intenție nu a fost concretizată. Ne aflăm, în consecință, în situația în care Codul nu prevede o procedură în baza căreia măsura luată în mod provizoriu să capete caracter definitiv.

În ceea ce privește situația în care procesul penal parcurge etapa judecătii și se finalizează cu pronunțarea unei hotărâri, putem concluziona, pe cale de interpretare, că, exceptând cazurile în care a fost ridicată pentru că a intervenit însănătoșirea sau o ameliorare care să înlătore starea de pericol, măsura provizorie durează până la rămânerea definitivă a hotărârii prin care se rezolvă fondul cauzei și prin care se dispune fie ridicarea măsurii, fie luarea cu caracter definitiv a acesteia.

Problema cea mai dificilă în materie este aceea a luării măsurilor de siguranță cu caracter medical în situația în care a fost adoptată de către procuror o soluție de netrimiterie în judecată.

Astfel, potrivit art. 315 alin. (2) lit. e) C. proc. pen., ordonanța de clasare va cuprinde, între altele, dispoziția privind sesizarea instanței competente potrivit dispozițiilor legii speciale în materia sănătății mintale, în vederea dispunerii internării nevoluntare, iar potrivit art. 315 alin. (3) C. proc. pen., dacă în cursul urmăririi penale s-a luat una dintre măsurile de siguranță prevăzute de lege, se va face mențiune despre aceasta. Norma specială în materia sănătății mintale este Legea sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002, iar instanța competentă să dispună internarea nevoluntară potrivit acesteia este instanța civilă – mai exact judecătoria în raza căreia se află unitatea medicală la care se face internarea.

O primă problemă invocată în legătură cu aplicarea acestui act normativ față de făptuitorul cu privire la care a fost adoptată o soluție de netrimiterie în judecată a fost aceea că, deși procurorul se află printre persoanele care pot solicita, potrivit art. 56 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 487/2002, internarea nevoluntară a unei persoane, o astfel de solicitare nu se adresează, potrivit legii speciale, direct instanței, ci comisiei constituite la nivelul unității medicale la care se va face internarea, instanța doar confirmând ulterior măsura. Este și motivul pentru care există parchete care sesizează această comisie, iar nu direct instanța de judecată.

Prevederea în legea procesual penală a obligației procurorului de a sesiza direct instanța de judecată are caracterul unei norme speciale, derogatorii de la modalitatea de sesizare de drept comun, aplicabilă în situația în care nu este vorba despre o persoană care a fost cercetată penal. Derogarea poate să fie explicată prin aceea că, în situația în care sesizarea se face ca urmare a cercetărilor efectuate într-un dosar penal, probele cu caracter științific administrate în cursul

urmăririi penale cu privire la starea psihică a celui cercetat pot să suplinească concluziile comisiei de specialitate de la unitatea medicală, din procedura de drept comun.

Procedura judiciară prevăzută de art. 62-65 din Legea nr. 487/2002 pentru luarea și încetarea măsurii internării nevoluntare nu este foarte diferită de cea din materia luării măsurilor de siguranță, oferind garanții similare.

e. Admisibilitatea cererii formulate de Direcția de Sănătate Publică de suspendare temporară a tratamentului medical aplicat unei femei însărcinate.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – măsuri de siguranță –tratament medical

Obiect în ECRIS – luarea măsurii obligării la tratament medical (art. 107 cp, art.162 cpp) -2860

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 567, 568), codul penal (art. 109 alin. 1, art. 110)

Într-o opinie, dispozițiile art. 567, 568 Cod procedură penală nu prevăd soluția suspendării temporare a tratamentului medical aplicat unei persoane bolnave de schizofrenie, astfel că sesizarea de suspendare temporară a tratamentului medical este inadmisibilă.

Cea de-a doua opinie este în sensul că situația invocată, în care persoana este gravidă iar tratamentul medical afectează grav fătul, ar echivala cu o înrăutățire a stării de sănătate, caz prevăzut de art. 567 lit. c) Cod procedură penală care ar atrage înlocuirea măsurii cu măsura internării medicale, avându-se în vedere scopul instituirii măsurilor de siguranță, prevăzut de art. 107 Cod penal, respectiv cel al înlăturării unei stări de pericol și de preîntâmpinare a săvârșirii faptelor prevăzute de legea penală și pentru realizarea acestui scop.

S-a exprimat și o opinie potrivit căreia, conform dispozițiilor de procedură penală, art. 567 și 568, sesizarea privind suspendarea temporară a tratamentului medical, pentru motivul de fapt invocat, este inadmisibilă, dar sesizarea devine admisibilă din perspectiva dispozițiilor prevăzute de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, privind dreptul la viață.

În opinia participanților la întâlnire, o astfel de cerere adresată instanței este inadmisibilă, pentru că în acest caz nu este vorba de suspendarea sau înlocuirea măsurii, de competența organelor judiciare, ci de o schimbare a tratamentului, care este de competența medicului și poate să survină în cele mai variate cazuri, nu doar la cererea Direcției Sanitare, fără a afecta existența ori conținutul măsurii de siguranță.

6. Judecătorul de cameră preliminară. Plângerea împotriva soluțiilor procurorului

a. Admisibilitatea cererii de administrare a probelor în procedura soluționării plângerii de către judecătorul de cameră preliminară.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – plângere împotriva soluțiilor de neurmărire

Obiect în ECRIS – plângere împotriva soluțiilor de neurmărire (art.340 cpp) -2931

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 340, art.341 alin.5) Decizia nr. 599/2014 a Curții Constituționale, cauza Grecu împotriva României

Problema a apărut odată cu adoptarea de către Curtea Constituțională a Deciziei nr. 599/2014, prin care dispozițiile art. 341 alin. (5) Cod procedură penală au fost apreciate ca fiind

neconstituțională. Prin urmare, impunându-se obligativitatea citării părților, există un vid în ceea ce privește procedura de soluționare a unor astfel de plângeri. Este posibil ca petenții, prezenți în fața judecătorului de cameră preliminară să solicite încuviințarea unor probe. Nu există text de lege care să prevadă posibilitatea încuviințării, cel puțin a probei cu înscrisuri, așa cum erau dispozițiile art. 278¹ Cod procedură penală de la 1969.

Ca urmare, într-o opinie, s-a apreciat că, fiind o plângere îndreptată împotriva soluțiilor procurorului, firesc este ca la soluționarea acesteia să fie avute în vedere probele și lucrările efectuate în cursul urmăririi penale.

Pe de altă parte, a fost susținută și opinia contrară, justificată de aceea că și legea procesual penală anterioară, cu luarea în considerare a argumentului de mai sus, a permis totuși petenților să poată depune înscrisuri.

În sprijinul primei opinii a fost invocată și decizia Curții Constituționale nr. 165/2006, prin care s-a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 278¹ alin. (7) Cod procedură penală de la 1969. Referitor la critica de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 278¹ alin. (7) Cod procedură penală Curtea a constatat că aceasta este neîntemeiată. Faptul că, în conformitate cu acest text legal, verificarea de către instanță a rezoluției sau ordonanței atacate se realizează numai pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a înscrisurilor noi prezentate nu este de natură să aducă atingere liberului acces la justiție și nici dreptului la un proces echitabil. Aceasta, întrucât limitarea mijloacelor de probă care pot fi administrate la judecarea plângerii împotriva rezoluțiilor sau a ordonanțelor procurorului de netrimiteră în judecată este justificată având în vedere natura juridică a acestei plângeri, care nu vizează judecarea propriu-zisă a cauzei penale, ci constituie un mijloc procedural prin care se realizează un examen, sub aspectul legalității, al rezoluției sau al ordonanței procurorului atacate. Ca urmare, este firesc ca, în vederea soluționării plângerii, instanța să verifice, pe baza lucrărilor și a materialului existente în dosarul cauzei, care au fost avute în vedere de procuror la emiterea ordonanței sau a rezoluției de netrimiteră în judecată atacate, dacă această soluție a fost sau nu dispusă cu respectarea dispozițiilor legale.

În sprijinul opiniei contrare a fost invocată decizia CEDO în cauza Grecu contra României. În această cauză, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că regulile de procedură aplicabile contestațiilor împotriva ordonanțelor parchetului, procedura de examinare, garanțiile procesuale și eventualele căi de atac împotriva sentinței unui tribunal, nu erau stabilite nici de legislația națională, nici de jurisprudența constantă a instanțelor naționale. În aceste împrejurări, având în vedere în special lipsa regulilor de procedură aplicabile în cazul contestațiilor împotriva soluțiilor parchetului, completul de judecată care a soluționat plângerea reclamantului nu îndeplinea condiția unui „tribunal” stabilit prin lege, în sensul art. 6 & 1 d. Curtea amintește că elementele de probă trebuie, în principiu, să fie prezentate în fața acuzatului, în ședință publică, în vederea unei dezbateri contradictorii. Acest principiu nu funcționează fără excepții dar, acestea nu pot fi acceptate decât sub rezerva dreptului la apărare; § 1 și 3 ale art. 6 ordonă să se acorde acuzatului un prilej adecvat și suficient de a contesta o mărturie, de a interoga autorul în momentul depoziției sale sau mai târziu.

În opinia participanților la întâlnire, scopul instituirii unui control al judecătorului asupra soluțiilor procurorului este acela de a verifica legalitatea și temeinicia acestora prin prisma actelor de urmărire penală efectuate. Judecătorul de cameră preliminară nu poate, deci, administra probele solicitate de părți din cel puțin două motive:

- prevederile art. 3 alin. 4 C.p.p. permit doar organelor de urmărire penală administrarea de probe în cursul urmăririi penale, acestea neputând să fie completate în procedura plângerii împotriva soluției;

- în cazul în care înțelege să se prevaleze de probe noi pentru a obține desființarea ordonanței procurorului partea are posibilitatea de a cere revocarea acesteia, în condițiile art. 335 alin. 2 Cod procedură penală .

b. Persoanele citate la soluționarea plângerii

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – plângere împotriva soluțiilor de neurmărire

Obiect în ECRIS – plângere împotriva soluțiilor de neurmărire (art.340 cpp) -2931

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 340, art.341)

În opinia participanților la întâlnire, se vor cita persoanele la care soluția atacată se referă. Dacă ne aflăm în cursul urmăririi penale *in rem*, este vorba doar despre persoana/persoanele care au formulat plângerea. Dacă urmărirea penală se efectuează *in personam*, se vor cita și persoanele față de care s-a dispus soluția contestată.

c. Procedura analizei legalității administrării probelor în cazul plângerii a cărei admitere este urmată de judecarea cauzei.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – plângere împotriva soluțiilor de neurmărire

Obiect în ECRIS – plângere împotriva soluțiilor de neurmărire (art.340 cpp) -2931

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 340, art.341 alin 7 pct. 2 lit. c alin.9)

Problema de drept invocată este următoarea:

Într-o speță în care procurorul a dat o soluție de clasare (fapta nu e prevăzută de legea penală), soluție confirmată de prim-procuror prin respingerea plângerii formulate de către persoana vătămată, se formulează plângere la instanță de către persoana vătămată, în temeiul art. 340 C.p.p. Instanța admite plângerea, desființează soluția de clasare, iar în temeiul art. 341 alin. 7 pct. 2 lit. c C.p.p., consideră că probele de la dosar sunt suficiente, astfel că dispune începerea judecății și repartizarea aleatorie a cauzei. Împotriva acestei soluții se formulează contestație inculpatul, fără a invoca un text legal, solicitând să se desființeze soluția primei instanțe și să se păstreze soluția procurorului. În motivare, arată că este nevinovat, iar în subsidiar arată că, unele probe au fost administrate în mod nelegal în faza de urmărire penală. Instanța care soluționează contestația este pusă în situația de a stabili următoarele:

- este admisibilă această cale de atac, având în vedere prevederile art. 341 alin. 9 Cod procedură penală
- se pot invoca în această cale de atac aspecte referitoare la nelegalitatea administrării probelor din faza de urmărire penală, în condițiile în care inculpatul nu a invocat vreo astfel de excepție în primă instanță (nici nu avea interes, întrucât se dăduse o soluție de clasare).

În opinia participanților la întâlnire, verificând legalitatea administrării probelor și a efectuării urmăririi penale, potrivit art. 341 alin. 7 pct. 2 Cod procedură penală, judecătorul de cameră preliminară acordă cuvântul tuturor celor prezenți, pentru a formula cereri și excepții cu privire la acest aspect, conferindu-le acestora vocația de a formula contestație în condițiile art. 341 alin. 9 Cod procedură penală.

d. Necesitatea confirmării dispoziției procurorului ierarhic superior de redeschidere a urmăririi penale atunci când aceasta se dispune în procedura plângerii împotriva soluției.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – re deschiderea urmăririi penale

Obiect în ECRIS – redeschidere urmărire penală (art.335 alin. 5 cpp) -45

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 335 alin 5, art. 64 alin. (3) din Legea nr. 304/2004

În practica judiciară s-a pus problema dacă este necesară confirmarea redeschiderii urmăririi penale și atunci când aceasta este urmarea admiterii plângerii împotriva soluției de netrimitere în judecată formulate de procuror. Autorul întrebării nu a oferit argumente pentru vreuna dintre variantele de răspuns și nu a exprimat o opțiune pentru vreuna dintre acestea.

În opinia majorității participanților la întâlnire, dezlegarea acestei probleme de drept depinde de organul judiciar care a dispus infirmarea soluției de netrimitere în judecată. În cazul în care este vorba despre hotărârea judecătorului de cameră preliminară, confirmarea nu mai este necesară, în cauză fiind deja îndeplinită condiția desprinsă din jurisprudența CEDO, în sensul existenței unei verificări din partea unui judecător la reluarea anchetei. În sensul acestei opinii trebuie menționat și faptul că, admitând plângerea, judecătorul trimite cauza procurorului în vederea începerii ori continuării urmăririi penale, așadar legalitatea și oportunitatea redeschiderii urmăririi penale a fost deja analizată.

Situația este diferită în cazul în care infirmarea soluției s-a dispus de către procurorul ierarhic superior. În acest caz, dezlegarea problemei depinde, de modul în care înțelegem raportul dintre procedurile prevăzute de art. 335 și, respectiv, art. 336 și urm. Cod procedură penală .

În situația în care apreciem că este vorba de două proceduri distincte, fără legătură între ele, atunci confirmarea de către judecător este aplicabilă doar în cazul infirmării din oficiu a soluției, nu și în procedura plângerii împotriva soluției. O astfel de interpretare, bazată exclusiv pe reglementarea celor două instituții în cuprinsul a două capitole separate, fără să existe o normă de trimitere care să facă legătura între ele, este, în opinia noastră, greșită.

Din analiza corelativă a dispozițiilor art. 64 alin. (3) din Legea nr. 304/2004, art. 335 alin. (1), art. 336 alin. (1) și art. 339 alin. (4) C. proc. pen., adică a acelor texte care prevăd cazurile în care se poate dispune infirmarea soluției de către procurorul ierarhic superior, rezultă următoarele:

- toate soluțiile adoptate de procuror sunt supuse controlului ierarhic de legalitate și pot fi infirmate, inclusiv din oficiu;

- soluțiile adoptate de procuror sunt supuse controlului de legalitate și temeinicie, în cazul în care împotriva acestora se formulează plângere de orice persoană ale cărei interese au fost vătămate prin adoptarea lor; în cazul în care găsește plângerea întemeiată, procurorul ierarhic superior o admite și dispune infirmarea soluției; în situația în care în cauză a fost dispusă începerea urmăririi penale, subsecvent infirmării se va dispune redeschiderea acesteia; se poate observa că nu există o dispoziție specială privind infirmarea ordonanței de clasare în acest caz, prin urmare mecanismul aplicabil pentru soluționarea plângerii nu poate să fie decât cel prevăzut de art. 335 alin. (1) și (4) C. proc. pen.; în sprijinul acestei interpretări pledează și faptul că, în cazul continuării procedurii în fața instanței, regulile de soluționare și soluțiile ce se pot adopta sunt expres prevăzute (art. 341 C. proc. pen.), tocmai pentru că nu există o normă cu care prevederile privind plângerea împotriva soluției să fie completate, ca în cazul plângerii adresate procurorului ierarhic superior.

Participanții la întâlnire au subliniat necesitatea declarării unui recurs în interesul legii pentru clarificarea acestei probleme.

e. Încheierea prin care se soluționează plângerea împotriva soluțiilor de netrimitere. Pronunțare

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – plângere împotriva soluțiilor de neurmărire

Obiect în ECRIS – plângere împotriva soluțiilor de neurmărire (art.340 cpp) -2931

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 340, art.341 alin.9)

În practica judiciară s-a pus problema dacă soluția dată contestației împotriva încheierii prin care s-a soluționat plângerea împotriva soluției de neurmărire sau netrimitere în judecată pronunțată în ședință publică sau în camera de consiliu.

Opinia participanților la întâlnire a fost în sensul că pronunțarea hotărârii se face, potrivit prevederilor art. 405 alin 1 din Codul de procedură penală, în ședință publică. În baza acestui text de lege, prin care se instituie regula, chiar și în situația în care anumite cereri sunt soluționate în camera de consiliu, pronunțarea hotărârii se face tot în ședință publică. Există și dispoziții derogatorii, și anume prevederile art. 203 alin. 5 Cod de procedură penală. Potrivit acestora, în cursul urmăririi penale și al procedurii de cameră preliminară, cererile, propunerile, plângerile și contestațiile privitoare la măsurile preventive se soluționează în camera de consiliu, prin încheiere motivată, care se pronunță în camera de consiliu. În cazul contestației întemeiate pe prevederile art. 341 alin. 9 Cod de procedură penală (în situația prevăzută de alin. 8, încheierea este definitivă), deși regula camerei preliminare prevede soluționarea acestei contestații tot în ședința nepublică, respectiv cameră de consiliu, pronunțarea soluției se face respectând regula generală, în ședința publică.

6¹.Procedura camerei preliminare

a. Persoanele cărora le este comunicată încheierea pronunțată potrivit art. 346 C.p.p.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – procedura în cameră preliminară

Obiect în ECRIS–măsuri și excepții dispuse de judecătorul de cameră preliminară-152

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 346), decizia nr. 641/2014 a Curții Constituționale

Având în vedere considerentele deciziei nr. 641/2014 a Curții Constituționale, s-a pus problema dacă încheierea pronunțată de judecătorul de cameră preliminară în baza art. 346 Cod procedură penală, se comunică și părții civile, părții responsabile civilmente și, după caz, persoanei vătămate sau numai inculpatului și procurorului, astfel cum prevăd dispozițiile alin.1 al art. 346 Cod procedură penală.

În opinia participanților la întâlnire, încheierea se comunică doar procurorului și inculpatului, care pot exercita calea de atac a contestației, prevederile art. 347 alin. 1 C.p.p. nefiind declarate neconstituționale.

b. Obligația de citare a părților în cazul în care nu au fost formulate cereri sau invocate excepții.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – procedura în cameră preliminară

Obiect în ECRIS–măsuri și excepții dispuse de judecătorul de cameră preliminară-152

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 344, art. 346), decizia nr. 641/2014 a Curții Constituționale

Într-o primă orientare, judecătorul de cameră preliminară nu a mai fixat un termen de judecată și, constatând că în această procedură nu s-au invocate cereri sau excepții, a pronunțat o încheiere de ședință, prin care a dispus începerea judecării. Pentru a se proceda astfel s-a apreciat că stabilirea unui termen de judecată, cu citarea părților și participarea procurorului, este justificată de necesitatea respectării principiilor oralității și contradictorialității, în raport cu cererile și excepțiile invocate, în cazul în care, în cadrul procedurii de cameră preliminară, nu se invocă astfel de cereri și excepții, nu s-ar mai impune fixarea unui termen de judecată în acest sens. Această concluzie ar putea fi susținută și prin faptul că, în cadrul acestei proceduri preliminare, eventualele cereri sau excepții nu s-ar mai putea invoca pe cale orală la termenul fixat cu citarea părților, dispozițiile art.344 alin.2 și 3 din Codul de procedură penală impunând ca aceste cereri și excepții să fie formulate în scris, în cadrul unui termen ce nu poate fi mai scurt de 20 de zile. Prin urmare, cu excepția situației în care instanța, din oficiu, ar avea de invocat anumite excepții, nu ar exista nici o rațiune pentru ca, în lipsa oricăror cereri sau excepții, judecătorul de cameră preliminară să stabilească un termen de judecată cu citarea părților, dispozițiile art.345 din Codul de procedură penală impunându-i acestuia să se pronunțe asupra cererilor și excepțiilor formulate sau excepțiilor ridicate din oficiu.

De aceea, în situația evocată, din punct de vedere rațional, judecătorul de cameră preliminară ar putea dispune începerea judecării și la un termen fixat fără citarea părților, întrucât considerentele ce au condus la declararea ca neconstituțională a dispozițiilor art.344 alin.4, art.345, art.346 ali.1 și art.347 din Codul de procedură penală nu subzistă în ipoteza analizată.

Într-o a doua orientare, indiferent dacă s-au invocat sau nu cereri sau excepții, judecătorul de cameră preliminară a stabilit un termen de judecată, cu citarea părților. Argumentele au fost în sensul că din punct de vedere formal, fixarea unui termen de judecată, cu citarea părților, corespunde argumentelor de neconstituțională indicate în cuprinsul Deciziei Curții Constituționale nr.641/11.11.2014, instanța de contencios constituțional reținând că este neconstituțională și soluția legislativă consacrată de art.346 alin.1 Cod procedură penală, potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară hotărăște prin încheiere motivată, în camera de consiliu, fără participarea procurorului și a inculpatului. Întrucât dispozițiile art.346 alin.1 Cod procedură penală au un caracter general, fără a deosebi după cum judecătorul de cameră preliminară ar putea sau nu să decidă asupra unor eventuale cereri sau excepții, soluția prin care judecătorul dispune asupra începerii judecării trebuie pronunțată la un termen fixat cu citarea părților și cu participarea procurorului, asigurându-se, în acest fel, respectarea deciziei Curții Constituționale în integralitatea sa. De altfel, în conținutul paragrafului 62 al acestei decizii, se arată că „din perspectiva exigențelor dreptului la un proces echitabil, este suficient să li se asigure părților posibilitatea participării în această etapă procesuală, judecătorul putând să decidă asupra finalizării procedurii în camera preliminară și fără participarea părților atâta cât acestea au fost legal citate”.

În opinia participanților la întâlnire, ultimul punct de vedere este cel corect, câtă vreme procurorul, părțile și persoana vătămată pot formula cereri și invoca excepții inclusiv oral, la termenul fixat.

7. Judecata

a. Efectul dispozițiilor art. 374 alin. 7 C.p.p. în cazul lipsei inculpatului de la judecată.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – judecata în primă instanță – desfășurarea judecării cauzelor

Obiect în ECRIS – alte cereri privind judecata în fond -15

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. art. 374 alin. 7),

În practica judiciară s-a pus problema interpretării dispozițiilor art. 374 alin. 7 Cod de procedură penală în ipoteza în care inculpatul lipsește la termenul la care se discută probele, iar apărătorul său ales ori desemnat din oficiu nu contestă nicio probă dintre cele administrate în cursul urmăririi penale.

Într-o primă opinie s-a arătat că în situația dată probele administrate în cursul urmăririi penale nu se readministrează în faza cercetării judecătorești (motivată de faptul că apărătorul, ca reprezentant al părții, poate, în mod valabil, să adopte o asemenea poziție pentru acesta).

Într-o altă opinie s-a arătat că în situația dată din probele administrate în cursul urmăririi penale se readministrează în faza cercetării judecătorești, dacă nu toate, măcar cele relevante pentru soluționarea cauzei (deoarece sintagma ”necontestate de către părți” din art. 374 alin. 7 Cod de procedură penală ar trebui interpretată în sensul că prezența părților în instanță este obligatorie pentru a-și exprima nemijlocit poziția în sensul celor arătate, fiind vorba despre un act de dispoziție asupra garanțiilor lor procesuale).

În opinia majorității participanților la întâlnire, renunțarea la administrarea probelor este o situație de excepție, principiul fiind cel al administrării nemijlocite a probelor de către judecător. Ca urmare, renunțarea inculpatului la garanția pe care o reprezintă această readministrare trebuie să fie expresă și exprimată fie personal fie prin intermediul apărătorului ales împuternicit în acest scop.

b. Obligatorietatea audierii inculpatului arestat în străinătate prin videoconferință.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – judecata în primă instanță – desfășurarea judecării cauzelor

Obiect în ECRIS – -----

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. art. 364, art.281 alin.1 lit. e),

Există o opinie majoritară în sensul că se impune prezența inculpatului aflat în detenție în altă țară, prin procedura videoconferinței, pe parcursul procesului penal aflat pe rolul instanțelor române, în condițiile în care nu solicită judecata în lipsă. Astfel, art. 364 alin. 1 Cod procedură penală instituie regula potrivit căreia judecata cauzei are loc în prezența inculpatului, iar aducerea inculpatului aflat în stare de deținere la judecată este obligatorie – sub sancțiunea nulității absolute prevăzute de art. 364 alin. 1 Cod procedură penală cu referire la art. 281 alin. 1 lit. e Cod procedură penală. Aducerea la judecată a inculpatului aflat în stare de deținere este obligatorie, cu excepția cazului în care acesta cere, în scris, să fie judecat în lipsă, fiind reprezentat de avocatul său ales sau din oficiu.

Participanții la întâlnire au concluzionat în sensul că participarea la judecată a inculpatului aflat în detenție în străinătate se asigură prin videoconferință. În ceea ce privește audierea acestuia, regulile sunt cele de drept comun. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că suplinirea acestei lipse se poate realiza prin videoconferință, pentru că în acord cu principiul egalității armelor, la fel ca și procurorul și celelalte părți și persoana vătămată, inculpatul poate formula cereri, ridica excepții și formula concluzii.

c. Procedura judecării inculpatului pentru acte materiale noi, în lipsa unei prevederi exprese în acest sens.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – alte modificări de pedepse

Este vorba de situația în care, într-o cauză, inculpatul este judecat pentru o infracțiune de înșelăciune în formă continuată, compusă din două acte materiale, săvârșită anterior intrării în vigoare a Codului penal. În actul de sesizare se menționează că cele două acte materiale fac parte din conținutul unei infracțiuni continuate pentru care s-a pronunțat o hotărâre definitivă de condamnare. Problema care se ridică este legată de posibilitatea ca instanța de fond să dispună reunirea cauzelor, desființarea hotărârii anterioare și pronunțarea unei noi hotărâri în raport cu toate actele care intră în conținutul infracțiunii, în condițiile în care noul Cod de procedură penală nu prevede o dispoziție expresă în acest sens, față de Codul de procedură penală din 1968 care reglementa această posibilitate în dispozițiile art. 335 alin. 2.

Codul penal intrat în vigoare la data de 1 februarie 2014, prevede în dispozițiile art. 37 intitulat « Recalcularea pedepsei pentru infracțiunea continuată sau complexă » următoarele : „Dacă cel condamnat definitiv pentru o infracțiune continuată sau complexă este judecat ulterior și pentru alte acțiuni sau inacțiuni care intră în conținutul aceleiași infracțiuni, ținându-se seama de infracțiunea săvârșită în întregul ei, se stabilește o pedeapsă corespunzătoare, care nu poate fi mai ușoară decât cea pronunțată anterior.” Însă pentru punerea în aplicare a acestei dispoziții nu a fost prevăzută o procedură în Codul de procedură penală, care să permită instanței investite cu judecarea actelor materiale care fac parte din conținutul unei infracțiuni continuate pentru care s-a pronunțat o hotărâre definitivă de condamnare să dispună reunirea cauzelor, desființarea hotărârii și aplicarea unei pedepse pentru infracțiunea săvârșită în întregul ei. Dispozițiile art. 43 Cod procedură penală printre cazurile de reunire obligatorie a cauzelor situația infracțiunii continuate, însă această procedură se aplică în cazul în care cauzele se află în fața primei instanțe astfel cum prevăd dispozițiile art. 45 alin. 2 Cod procedură penală, nefiind incidentă în ipoteza enunțată. Art.585 alin.1 lit. d Cod procedură penală prevede că pedeapsa pronunțată poate fi modificată, dacă la punerea în executare a hotărârii sau în cursul executării pedepsei se constată, pe baza unei alte hotărâri definitive, existența unor acte care intră în conținutul aceleiași infracțiuni.

Pornind de la această situație, în practica judiciară au fost propuse două rezolvări.

Prima dintre acestea este în sensul ca instanța de fond să pronunțe hotărârea doar în privința actelor materiale care i-au fost deduse judecării, urmând ca persoana condamnată să formuleze ulterior o cerere în baza art. 585 alin. 1 Cod procedură penală.

Intr-o altă opinie, instanța de fond dispune reunirea cauzelor, chiar dacă nu există o dispoziție procedurală expresă în acest sens, fiind în prezența unei omisiuni a legiuitorului, doar în acest fel putând fi puse în aplicare dispozițiile art. 37 Cod penal, care prevăd că în cazul celui condamnat definitiv pentru o infracțiune continuată sau complexă este judecat ulterior și pentru alte acțiuni sau inacțiuni care intră în conținutul aceleiași infracțiuni, ținându-se seama de infracțiunea săvârșită în întregul ei, se stabilește o pedeapsă corespunzătoare, care nu poate fi mai ușoară decât cea pronunțată anterior.

Opinia participanților la întâlnire a fost în sensul că primul punct de vedere este cel corect, în lipsa unei proceduri expres prevăzute de lege singura cale de aplicare a normelor penale fiind modificarea pedepsei în condițiile art.585 Cod procedură penală.

d. Admisibilitatea apelului împotriva încheierii judecătorului de drepturi și libertăți prin care s-a respins cererea de anulare sau reducerea amenzii judiciare aplicate de procuror.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – apelul.Încheieri care pot fi atacate cu apel.

Obiect în ECRIS – anulare amendă (art.284 cpp) -2911

Act normativ incident- codul de procedură penală (Art. 410),

Într-o opinie, s-a apreciat că, potrivit art. 410 alin. 2 C. pr. pen, ar fi admisibil apelul formulat de avocat împotriva încheierii judecătorului de drepturi și libertăți prin care i-a fost respinsă o cerere de anulare sau de reducere a amenzii judiciare aplicate de procuror prin ordonanță.

Într-o altă opinie, s-a stabilit că în acest caz apelul este inadmisibil, deoarece încheierile pronunțate de judecătorul de drepturi și libertăți nu pot fi atacate separat cu apel, așa cum rezultă din interpretarea dispozițiilor art. 284 alin. 4 și art. 409 alin. 1 lit. e raportat la art. 408 alin. 2 teza finală C. pr. pen.

În opinia participanților la întâlnire, cererea de anulare sau reducere a amenzii este, în sine, o cale de atac, hotărârea pronunțată de instanță fiind definitivă, din interpretarea dispozițiilor art. 284 alin. 4 și art. 409 alin. 1 lit. e raportat la art. 408 alin. 2 teza finală C. pr. pen. rezultând că încheierile pronunțate de judecătorul de drepturi și libertăți nu pot fi atacate separat cu apel.

e. Admisibilitatea contestației în anulare declarate conform art. 426 alin. 1 lit. b C.p.p. atunci când cazul de încetare a procesului penal a fost analizat în apel.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – contestație în anulare. Condiții de admisibilitate

Obiect în ECRIS –

Act normativ incident- codul de procedură penală (426 alin. 1 lit. b),

Într-o primă opinie, s-a apreciat că această cale extraordinară de atac este admisibilă și va fi pronunțată o soluție de admitere în principiu, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, indiferent dacă instanța de apel s-a pronunțat ori nu asupra cauzei de încetare a procesului penal. În argumentarea acestei opinii, s-au avut în vedere următoarele: la stabilirea sensului noilor dispoziții și a limitelor de aplicare a acestora nu se poate face abstracție de schimbarea opțiunii legislative referitoare la numărul gradelor de jurisdicție, cu referire specială la eliminarea recursului din rândul căilor ordinare de atac și introducerea recursului în casație, calificat drept cale extraordinară de atac. Cum reglementarea anterioară a generat o jurisprudență consistentă și o amplă dezbateră doctrinară apare problema în ce măsură cele statuate/afirmate își mențin valabilitatea sub imperiul noii reglementări și pot fi preluate tale quale. Spre pildă, se poate susține în noul context legislativ că o contestație în anulare poate avea ca temei exclusiv nulitatea actelor de procedură efectuate (error in procedendo) sau există și excepții ce vizează greșita soluționare a fondului cauzei (error in iudicando). Condițiile în care se poate obține pe această cale procedurală anularea hotărârii definitive atacate sunt stabilite de art. 426 și următoarele Cod procedură penală.

La fel ca și în codul vechi, procedura de judecată este divizată în etapa admiterii în principiu și cea a judecării propriu-zise. Legat de cazul prevăzut de art. 426 lit. b) Cod procedură penală se pune întrebarea dacă noul conținut al acestui caz de contestație în anulare vizează tot erori procedurale sau constituie un exemplu de îndreptare a unei greșeli privitoare la soluționarea fondului cauzei (error in iudicando). În ipoteza în care pretinsa cauză de încetare a procesului penal a făcut obiectul judecării, instanța de apel statuând neechivoc asupra inaplicabilității sale, mai poate fi repusă în discuție această chestiune? Se pun aceste probleme pentru că, pe de o parte, art.426 lit. b) Cod procedură penală prevede că se poate face contestație în anulare „când inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal”, spre deosebire de reglementarea anterioară (art. 386 lit. c) Cod procedură penală de la 1968) potrivit căreia contestația se putea face „când instanța de recurs nu s-a pronunțat asupra unei cauze de încetare a

procesului penal dintre cele prevăzute în art.10 alin. (1) lit. f) – i), cu privire la care existau probe la dosar”. Pe de altă parte, a „dispărut” recursul ordinar, fiind instituit recursul în casație, care poate fi admis, printre altele, dacă „în mod greșit s-a dispus încetarea procesului penal” (art. 438 alin. (1) pct. 8 Cod procedură penală). De menționat că, potrivit alin. (2) din același articol, toate cazurile de recurs în casație „pot constitui temei al casării hotărârii doar dacă nu au fost invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori dacă, deși au fost invocate, au fost respinse sau instanța a omis să se pronunțe asupra lor”.

Există și opinia contrară, potrivit căreia nu este admisibilă în principiu această contestație, atâta vreme cât instanța de apel s-a pronunțat în mod definitiv asupra acestei chestiuni, unul din aspectele fundamentale ale supremației dreptului fiind principiul securității juridice, care impune ca atunci când instanțele au pronunțat hotărâri definitive, acestea să nu mai poată fi repuse în discuție. Puterea de revizuire a instanțelor superioare trebuie utilizată pentru a corecta erori judiciare și nu pentru a se ajunge la o nouă examinare a cauzei. Contestația în anulare nu trebuie tratată ca un apel deghizat iar posibilitatea de a exista două puncte de vedere asupra unei probleme nu trebuie să fie temei pentru reexaminare. Pe de altă parte, s-a apreciat și faptul că, cele statuate în vechiul cod de procedură penală, rămân valabile, mutatis mutandis și în actualul Cod de procedură penală. Chiar dacă actualul cod de procedură penală nu mai prevede condiția ca instanța să fi omis să se pronunțe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal, cu privire la care existau probe în dosar, acest aspect nu poate conduce la o interpretare substanțial diferită a domeniului de aplicare a cazului de contestație în anulare supus analizei, în sensul că acesta ar putea fi invocat în condiții mai puțin restrictive decât cele prevăzute în Codul de procedură penală de la 1969.

Participanții la întâlnire au subliniat că este vorba despre două probleme distincte: prima, dacă în acest caz cererea este admisibilă în principiu și a doua, dacă cererea este admisibilă în fond.

Referitor la această problema nu s-a ajuns la vreo concluzie, urmând a se analiza la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție necesitatea declarării recursului în interesul legii.

f. Admisibilitatea recunoașterii pe cale incidentală a hotărârilor judecătorești pronunțate în străinătate, în faza executării pedepsei

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – recunoaștere pe cale incidentală a unei hotărâri judecătorești

Obiect în ECRIS – recunoașterea hotărârilor penale legea - Legea nr. 302/2004

Act normativ incident- Legea nr. 302/2004, art. 140¹ alin. 2

Într-o opinie s-a reținut că astfel de cereri sunt inadmisibile deoarece conform art. 140¹ alin. 2 din Legea nr. 302/2004 recunoașterea pe cale incidentală a hotărârilor străine se face doar în cadrul unui ”proces penal în curs” (prin proces penal în curs înțelegându-se fază de urmărire penală sau fază de judecată pe fond).

Într-o altă opinie, s-a arătat că sintagma ”proces penal în curs” din textul legal amintit se referă la orice cauză de natură penală, astfel că cererile de recunoaștere a hotărârilor judecătorești străine pe cale incidentală sunt perfect admisibile în procedura reabilitării judecătorești.

Reținând existența pe rolul instanței supreme a unei cereri pentru dezlegarea problemei de drept privind înțelesul sintagmei ”proces penal în curs”, **participanții la întâlnire** nu au formulat o concluzie.

g. Opțiunea între contestația în anulare (426 alin. 1 lit. i C.p.p.) și revizuire (art. 453 lit. e) atunci când legea penală mai favorabilă a fost aplicată de două ori cu privire la aceeași hotărâre.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – căi extraordinare de atac

Obiect în ECRIS –

Act normativ incident- codul de procedură penală (art.426, art. 452)

Potrivit art. 426 alin. 1 lit. i C.p.p., împotriva hotărârilor penale definitive se poate face contestație în anulare atunci când împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă.

În opinia participanților, textul are în vedere hotărârile pronunțate ca urmare a judecării fondului cauzei, altfel spus împotriva unor soluții de condamnare, achitare sau încetare a procesului penal.

Or, în cauză este vorba despre o hotărâre pronunțată în faza executării pedepselor, având ca obiect aplicarea legii penale mai favorabile.

Pe de altă parte, dispozițiile art. 453 alin. 1 lit. e Cod procedură penală au în vedere situația în care două hotărâri definitive nu se pot concilia, ceea ce, acoperă și cazul în discuție, prin urmare calea de atac este aceea a revizuirii.

8. Proceduri speciale. Acordul de recunoaștere a vinovăției

a. Înțelesul termenului ”ascultare” în contextul art. 478 Cod procedură penală.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – acordul de recunoaștere a vinovăției

Obiect în ECRIS – sesizare cu acord de recunoaștere a vinovăției (art. 483 cpp) - 2951

Act normativ incident- codul de procedură penală (art.484 alin. 2)

Opinia majoritară, **la care participanții la întâlnire au achiesat**, este în sensul că ”ascultarea” la care se referă art. 484 alin. 2 Cod de procedură penală presupune acordarea cuvântului persoanei vătămate și inculpatului, iar nu luarea unei declarații detaliate acestora, în condițiile art. 379 și 380 Cod de procedură penală. Mai mult decât atât, procedura reglementată de art. 478 și următoarele Cod de procedură penală este o procedură specială, derogatorie de la dispozițiile vizând judecata în primă instanță, din capitolul al II-lea titlul III Partea specială a codului.

b. Legalitatea luării măsurilor asiguratorii în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – acordul de recunoaștere a vinovăției

Obiect în ECRIS – sesizare cu acord de recunoaștere a vinovăției (art. 483 cpp) - 2951

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 479, art. 487, art.403, art.404)

Într-o opinie, instanța nu are posibilitatea să dispună luarea sau menținerea măsurilor asiguratorii, deoarece acestea nu sunt cuprinse în acordul de recunoaștere a vinovăției, fiind vorba de o omisiune a legiuitorului de a dispune în această privință, pe cale de consecință, *de lege lata*, acestea exced obiectului acordului de recunoaștere a vinovăției, astfel cum este reglementat de dispozițiile art. 479 Cod procedură penală.

Există însă și **opinia, îmbrățișată de majoritatea participanților**, în sensul că instanța ar putea să se pronunțe asupra măsurilor asigurătorii, având în vedere că dispozițiile art. 487 Cod procedură penală referitoare la cuprinsul sentinței pronunțate de instanța sesizată cu acordul de recunoaștere a vinovăției, trimit la dispozițiile art. 403 și 404 Cod procedură penală. Acest din urmă articol prevede în alineatul 4 că dispozitivul hotărârii trebuie să cuprindă cele hotărâte de instanță cu privire la măsurile asigurătorii.

c. Reținerea circumstanțelor atenuante în procedura acordului de recunoaștere a învinuirii.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – acordul de recunoaștere a vinovăției

Obiect în ECRIS – sesizare cu acord de recunoaștere a vinovăției (art. 483 cpp) - 2951

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 483, art. 396 alin.10)

În practica judiciară există două opinii: una în sensul că reținerea unor astfel de circumstanțe se poate face doar de către judecător, cea de a doua în sensul că procurorul le va avea în vedere la încheierea acordului.

În opinia participanților la întâlnire, pedeapsa cu privire la care procurorul și inculpatul ajung la un acord trebuie să aibă în vedere nu doar minimul și maximul special prevăzut de lege, ci și cauzele prevăzute de lege care pot avea ca efect mărirea sau micșorarea acesteia, cu excepția celei prevăzute de art. 396 alin. (10) C. proc. pen., precum și circumstanțele atenunate și agravante, indiferent de natura acestora.

O astfel de concluzie este îndreptățită de limitele intervenției judecătorului asupra cuantumului pedepsei, acesta neputând să îi creeze inculpatului o situație mai puțin favorabilă decât aceea convenită prin acord.

d. Efectele consimțământului inculpatului la încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției. Posibilitatea de a reveni asupra acordului.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – acordul de recunoaștere a vinovăției

Obiect în ECRIS – sesizare cu acord de recunoaștere a vinovăției (art. 483 cpp) - 2951

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 485 alin.1)

Într-o opinie, s-a apreciat că inculpatul își poate retrage consimțământul exprimat în faza de urmărire penală. Cum inculpatul trebuie să își manifeste inclusiv în fața instanței voința de a încheia acordul de recunoaștere a vinovăției, s-a concluzionat că acesta ar fi momentul până la care inculpatul poate reveni asupra manifestării sale de voință exprimată în fața procurorului.

Într-o altă opinie, împărtășită de participanții la întâlnire, s-a considerat că, dacă se constată îndeplinite condițiile prevăzute la art. 480-482 C. pr. pen, instanța trebuie să pronunțe o soluție de admitere a acordului, potrivit art. 485 alin. 1 C. pr. pen, consimțământul valabil exprimat de inculpat în fața procurorului la încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției având un caracter irevocabil, câtă vreme acesta nu este afectat de vreun viciu de consimțământ.

e. Posibilitatea schimbării soluției convenite prin acord, atunci când procurorul a aplicat greșit legea penală mai favorabilă.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – acordul de recunoaștere a vinovăției

**Obiect în ECRIS – sesizare cu acord de recunoaștere a vinovăției (art. 483 cpp) - 2951
Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 479)**

Într-o opinie, se poate proceda la schimbarea soluției stabilită prin acordul de recunoaștere a vinovăției, având în vedere că în astfel de situații sunt respectate dispozițiile art. 485 alin. 1 lit. a Cod procedură penală care prevăd că soluția dispusă de instanță nu poate crea pentru inculpat o situație mai grea, decât aceea asupra căreia s-a ajuns la acord.

Potrivit altei opinii, **la care au achiesat și participanții la întâlnire**, nu este posibilă schimbarea soluției, chiar dacă instanța ar aplica legea penală mai favorabilă inculpatului, deoarece dispozițiile art. 479 Cod procedură penală care reglementează obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției, prevăd că acordul presupune recunoașterea comiterii faptei, acceptarea încadrării juridice și privește felul și quantumul pedepsei. Or aplicarea unei alte legi de către instanță, chiar mai favorabilă inculpatului, presupune reținerea altei încadrări juridice și ar însemna implicit modificarea obiectului acordului de recunoaștere a vinovăției.

9. Incompatibilități

a. Situația judecătorului investit cu soluționarea cererii de revizuire într-o cauză în care a dispus luarea măsurii arestării preventive în cursul urmăririi penale.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – incompatibilitate

Obiect în ECRIS – incompatibilitatea - 3104

Act normativ incident- codul de procedură penală (art.64)

Opinia majoritară, **la care participanții au achiesat**, este în sensul că există incompatibilitate în acest caz. În argumentarea acestei soluții s-au invocat următoarele: în ceea ce privește căile ordinare sau extraordinare de atac, se consideră că se aplică principiul general „acolo unde legiuitorul nu a făcut nicio distincție, nici interpretul nu trebuie să o facă”. Incompatibilitățile prevăzute la alin. 4 și 5 ale art. 64 Cod procedură penală, sunt consecința principiului separării funcțiilor judiciare, prevăzut de art. 3 Cod procedură penală potrivit căruia „în desfășurarea aceluiași proces penal, exercitarea unei funcții judiciare este incompatibilă cu exercitarea unei alte funcții judiciare”, cu excepția funcției de verificare a legalității trimiterii ori netrimiterii în judecată, care este compatibilă cu funcția de judecată. Prin aceasta, legiuitorul a instituit o prezumție de lipsă de imparțialitate obiectivă. Legiuitorul național a stabilit o garanție a procesului echitabil superioară standardului Convenției Europene. Curtea Europeană a stabilit că, dacă un complet de judecată, care judecă în fond sau în apel, este format din judecători care anterior s-au pronunțat asupra măsurii arestării preventive, aceasta nu constituie în sine o încălcare a prevederilor art. 6 paragraf 1 din Convenție cu privire la imparțialitatea instanței. Suspiciunea și stabilirea formală a vinovăției nu pot fi tratate ca asemănătoare. În schimb, incidența și funcționarea acestui principiu într-o ipoteză concretă depind în mod necesar de natura și întinderea măsurilor adoptate de către judecător în cadrul unor astfel de proceduri, de aspectele (de fond și procedurale) pe care le implică luarea deciziei. Anumite circumstanțe pot conduce la înlăturarea principiului enunțat. Într-o astfel de situație, când un sistem național instituie un standard superior celui convențional, de principiu, acel sistem trebuie să acorde aceleași garanții pentru toate ipotezele similare, pentru toate nivelurile de jurisdicție. În acest context trebuie înțeles de ce legiuitorul noului Cod de procedură penală a reglementat și incompatibilitatea judecătorului care s-a pronunțat asupra contestației privind măsurile preventive sau împotriva acelor hotărâri date în

competența judecătorului de drepturi și libertăți de a judeca ulterior cauza în fond sau în căile de atac, fie ele ordinare sau extraordinare, soluția pe care ar da-o respectivul judecător într-o nouă judecată ar fi influențată de părerea deja formată, una dintre componentele independenței judecătorului, respectiv independența internă, față de propriile păreri, fiind afectată – a se vedea cauza de incompatibilitate prevăzută de art. 64 alin. 3 Cod procedură penală.

b. Situația judecătorului care a dispus menținerea arestării preventive în cursul judecății și urmează să soluționeze fondul cauzei.

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – incompatibilitate

Obiect în ECRIS – incompatibilitate -3104

Act normativ incident- codul de procedură penală (art.64), cauza Ionuț Laurențiu Tudor împotriva României

Problema a fost pusă în discuție nu prin raportare la legislația internă, care este clară din acest punct de vedere, ci cu referire la standardele create de jurisprudența CEDO. Astfel, în cauza Ionuț Laurențiu Tudor împotriva României (hotărârea din 24.06. 2014, definitivă la 24.09.2014), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că „aprecierea realizată de judecător în aplicarea dispozițiilor art. 148 lit.f din Codul de procedură penală asupra oportunității menținerii măsurii arestării preventive, pe de o parte, și stabilirea vinovăției la finalul unui proces penal, pe de altă parte, a devenit minimă”, ceea ce a condus la încălcarea art. 6 paragraful 1 din Convenție.

Participanții la întâlnire au apreciat că un judecător care s-a pronunțat cu privire la menținerea măsurii arestării preventive, nu devine automat incompatibil să soluționeze cauza în fond. În acest sens, s-a avut în vedere faptul că în considerentele hotărârii invocate, Curtea reamintește faptul că judecătorul de primă instanță sau cel din apel ar fi luat deja decizii, mai ales cu privire la arestarea preventive, nu poate justifica, în sine, îngrijorarea reclamantului cu privire la imparțialitatea judecătorului. Ceea ce a determinat Curtea să ajungă la concluzia existenței unei încălcări a art. 6 a fost concluzia judecătorului în sensul că inculpatul probabil a comis faptele de care era acuzat, deoarece o astfel de apreciere nu poate să fie rezultatul unei aprecieri sumare a datelor disponibile în scopul analizei asupra arestării.

II. DREPT PENAL

1. Răsfângerea circumstanței prev. de art. 7 din Legea nr. 78/2000 asupra complicilor.

Materia – drept penal

Subcategoria – individualizarea pedepselor. Circumstanțe.

Obiect în ECRIS – luare de mită (art.289cp) - 771

Act normativ incident- codul penal (art.50 alin.1), art. 7 din Legea 78/2000,

Cazul concret se referă la infracțiunea de luare de mită, săvârșită de un judecător, a cărei încadrare juridică este aceea prev. de art. 289 Cod penal, cu aplicarea art. 7 din Legea 78/2000, infracțiune săvârșită în complicitate cu persoane care nu calitatea necesară pentru a atrage aplicabilitatea dispozițiilor art. 7 din Legea 78/2000.

Există opinia potrivit căreia calitatea de judecător a autorului, deși reprezintă o circumstanță personală, referitoare la persoană, se aplică și celorlalți participanți, deoarece aceștia

au cunoscut calitatea autorului și deci, circumstanța agravantă prev. de art. 7 din Legea 78/2000, se transformă din una personală în una reală.

Există și opinia potrivit căreia, calitatea autorului, strâns legată de persoana acestuia, reprezintă o circumstanță personală, ale cărei efecte nu pot fi răsfrânte asupra participanților, independent de faptul că au cunoscut calitatea autorului. Circumstanțele personale sunt stări, situații, calități, însușiri etc., care se referă la făptuitor, la persoana acestuia, caracterizându-l sub raportul pericolozității sale. Circumstanțele personale sunt deci împrejurări care privesc persoana participantului și cuprind atât circumstanțele personale subiective, cât și circumstanțele personale de individualizare. Circumstanțele personale subiective privesc legătura dintre participant și atitudinea sa psihică în efectuarea actelor contributive la săvârșirea faptei prevăzute de legea penală. Dintre aceste circumstanțe se menționează: forma de vinovăție cu care a acționat participantul (intenție, culpă, praeterintenție), scopul urmărit, mobilul care l-a determinat, manifestarea dorinței de a se desista, căința activă și alte asemenea atitudini și comportări relevante pentru pericolul social al făptuitorului. Circumstanțele personale de individualizare privesc particularitățile persoanei participantului la săvârșirea unei infracțiuni, și se referă la: calitățile participantului (funcționar, militar, cetățean român, educator etc), starea civilă a acestuia (căsătorit, văduv, divorțat etc), antecedentele penale (condamnat, recidivist, amnistiat, grațiat etc), raporturile sale cu victima (soț, rudă apropiată, prieten, dușman etc.) și orice alte date susceptibile să contribuie la individualizarea persoanei (exemplu: felul de viață, reputația, merite sociale, decorații etc).

Participanții la întâlnire au ajuns la concluzia că, dată fiind legătura strânsă dintre faptă și atribuțiile de serviciu ale persoanei, circumstanța are mai mult caracterul uneia reale, ca urmare se răsfrânge și asupra participanților la comiterea faptelor. Dacă s-ar aprecia că este o circumstanță personală nu s-ar putea răsfrânge deoarece ar contraveni dispozițiilor art. 50 alin. (1) Cod penal, potrivit cărora circumstanțele referitoare la persoana autorului sau a unui participant nu se răsfrâng asupra celorlalți.

2. Efectele deciziei CCR privind infracțiunea prev. de art. 6 din Legea nr. 241/2005.

Materia – drept penal

Subcategoria – dezincriminare

Obiect în ECRIS – infracțiuni de evaziune fiscală – legea nr. 241/2005.

Act normativ incident- art. 6 din Legea nr. 241/2005.

În opinia participanților la întâlnire, textul fiind declarat neconstituțional integral și nu doar cu referire la o anumită interpretare, de la data publicării deciziei Curții Constituționale și până la eventuala adoptare a unei alte norme de incriminare, fapta este dezincriminată, cu toate consecințele ce decurg din acest fapt, inclusiv sub aspectul aplicării legii penale în timp.

3. Aplicarea pedepselor accesorii în cazul suspendării sub supraveghere a pedepsei principale.

Materia – drept penal

Subcategoria – pedepse accesorii.

Obiect în ECRIS – -----

Act normativ incident- codul penal (art.65, art. 68 alin. (1) lit. b

Într-o primă opinie, se aplică pedepsele accesorii, deoarece art. 65 Cod penal nu distinge după cum pedeapsa principală este executată efectiv sau este suspendată sub supraveghere. De asemenea, art. 65 alin. (1) impune obligativitatea aplicării pedepselor accesorii ce au fost aplicate și ca pedepse complementare. În altă ordine de idei, în situația în care suspendarea executării sub supraveghere ar fi anulată sau revocată, nu s-ar putea aplica la acel moment pedeapsa accesorie, deoarece s-ar adăuga la hotărârea de condamnare rămasă definitivă, și în această situație s-ar omite, în mod nelegal, executarea pedepsei accesorii.

Într-o a doua opinie, nu se mai aplică pedepsele accesorii, deoarece se suprapun, ca perioadă de executare, cu pedepsele complementare identice în conținut. În acest sens, se are în vedere prevederea art. 68 alin. (1) lit. b) Cod penal.

Problema a fost discutată și la întâlnirea similară din luna noiembrie 2014, când participanții la întâlnire au apreciat că primul punct de vedere este cel corect, în sensul ca pedepsele se aplică dar nu se execută. Astfel, dispozițiile art. 65 Cod penal se completează cu cele ale art. 404 alin. (5) Cod procedură penală, care impun aplicarea pedepsei accesorii atunci când se aplică pedeapsa închisorii, fără să distingă între modalitățile de executare. În acest caz, pedeapsa accesorie doar se aplică, nu se și execută, pentru că art. 65 alin. (3) are în vedere executarea efectivă a pedepsei închisorii; prin urmare, nu se pune problema ca pe durata termenului de supraveghere să se execute, în același timp, atât pedeapsa complementară, cât și pedeapsa accesorie. Aceasta se va executa doar la momentul la care pedeapsa principală devine executabilă prin anulare sau executare; din acest punct de vedere, sintagma „dispune executarea pedepsei” are în vedere atât pedeapsa principală, cât și pedeapsa accesorie. În fine, dispoziția de la art. 68 lit. b) era necesară având în vedere împrejurarea că nu mai există reabilitare de drept la împlinirea termenului de supraveghere și ar fi fost nefiresc ca pe durata termenului de supraveghere inculpatul să nu fie supus sancțiunii ce decurge din executarea pedepsei complementare.

4. Tratamentul sancționator în cazul anulării suspendării condiționate a pedepsei închisorii pentru un minor condamnat la închisoare cu suspendarea condiționată.

Materia – drept penal

Subcategoria – anulare suspendare condiționată a unei pedepse aplicate minorului

Obiect în ECRIS – revocarea sau anularea suspendării pedepsei - 3061

Act normativ incident- codul penal din 1968 (art.85), art. 22 din Legea nr. 187/2012, art. 125 alin. 3 Cod penal

Problema de drept invocată are în vedere situația în care inculpatul minor, condamnat anterior la o pedeapsă cu închisoarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, pentru o infracțiune comisă înainte de data de 01.02.2014, este judecat ulterior intrării în vigoare a Noului Cod penal pentru o infracțiune concurentă. În acest caz se dispune sau nu anularea suspendării condiționate a executării pedepsei? Dacă se dispune anularea suspendării condiționate a executării pedepsei, care este mecanismul de stabilire a sancțiunii pentru rezolvarea situației antecedentelor penale ale inculpatului? Se are în vedere că dispozițiile art. 22 din Legea nr. 187/2012 nu stabilesc reguli cu privire la această situație, referindu-se doar la instituția revocării suspendării condiționate a executării pedepsei.

În opinia majorității participanților, în cauză sunt aplicabile, într-o primă fază, dispozițiile art. 15 alin. 2 din Legea pentru punerea în aplicare a Codului penal, potrivit cărora regimul suspendării condiționate a executării pedepsei, inclusiv sub aspectul revocării sau anulării acesteia, este cel prevăzut de Codul penal anterior. Ca urmare, reținerea unei infracțiuni concurente în sarcina minorului va atrage anularea suspendării condiționate. În acest fel, pedeapsa cu închisoarea devine una executabilă, ceea ce atrage incidența, într-o a doua etapă, a prevederilor art.

21 alin. 1 din Legea pentru punerea în aplicare a codului penal, în sensul că pedeapsa este înlocuită cu măsura educativă a internării în centrul de detenție. În ceea ce privește măsura educativă pentru noua infracțiune, aceasta se va aplica în condițiile art. 125 alin. 3 Cod penal .

A fost exprimată însă și o altă opinie, potrivit căreia pedeapsa și măsura educativă se vor executa în paralel, pentru anularea suspendării nefiind îndeplinită condiția aplicării unei pedepse cu închisoarea de către instanță pentru cea de a doua faptă, așa cum prevăd dispozițiile art. 85 Cod penal din 1968

5. Efectele dezincriminării unei fapte a cărei comitere a dus la revocarea suspendării executării unei pedepse aplicate anterior cu privire la această pedeapsă.

Materia – drept penal

Subcategoria – revocare suspendare condiționată

Obiect în ECRIS – revocarea sau anularea suspendării pedepsei - 3061

Act normativ incident- codul penal din 1968 (art.83), art. 15 din Legea nr. 187/2012, art. 4 cod penal

În cazul în care infracțiunea care a atras revocarea/anularea beneficiului suspendării condiționate a unei pedepse este ulterior dezincriminată, aceasta are ca efect și înlăturarea revocării/anulării măsurii menționate sau, dimpotrivă, efectele produse se mențin, continuându-se executarea doar a pedepsei în privința căreia s-a dispus revocarea/anularea beneficiului suspendării condiționate?

În opinia participanților la întâlnire, în acest caz sunt incidente dispozițiile art. 4 Cod penal, potrivit cărora prin intrarea în vigoare a legii noi – de dezincriminare – nu se înlătură doar executarea pedepselor, a măsurilor educative și a măsurilor de siguranță aplicate pentru fapta dezincriminată, ci și toate consecințele penale ale hotărârilor judecătorești privind faptele dezincriminate. Or, între aceste efecte se numără și revocarea suspendării executării pedepsei.

6. Legalitatea aplicării unei măsuri educative privative de libertate minorului care a fost anterior condamnat la pedeapsa închisorii.

Materia – drept penal

Subcategoria – măsuri educative privative de libertate

Obiect în ECRIS – alte cereri privind judecata în fond

Act normativ incident- codul penal (art.114), art. 20-21 din Legea nr. 187/2012

Art. 114 alin. 1 Cod penal instituie regula potrivit căreia față de minorul care, la data săvârșirii infracțiunii, avea vârsta cuprinsă între 14 și 18 ani se ia o măsură educativă neprivativă de libertate. De la această regulă, art. 114 alin. 2 Cod penal prevede două excepții relative care permit posibilitatea aplicării în cazul minorului a unei măsuri educative privative de libertate: „recidiva minorului” și gravitatea infracțiunii săvârșite.

În ceea ce privește prima excepție, legiuitorul a avut în vedere „recidiva minorului” și că excepția este aplicabilă doar dacă minorul săvârșește o nouă infracțiune după executarea sau în timpul executării unei măsuri educative privative sau neprivative de libertate aplicate pentru o infracțiune anterioară. Excepția nu se aplică, însă, atunci când, în timpul executării unei măsuri educative sau după executarea acesteia, minorul este judecat pentru o infracțiune concurentă cu cea care a dus la aplicarea măsurii educative în executarea căreia se află sau care a fost deja executată. Se pune însă problema dacă excepția prevăzută de art. 114 alin. 2 lit. a C. pen este aplicabilă în cazul în care minorul săvârșește o nouă infracțiune, sancționată cu închisoare sub 7

ani, după executarea unei pedepse aplicate sub imperiul Codului penal din 1969, pedeapsă care nu a fost transformată într-o măsură educativă, potrivit art. 20-21 din Legea nr. 187/2012, după intrarea în vigoare a noului Cod penal. Au fost exprimate trei puncte de vedere, neputându-se realiza majoritatea.

Astfel:

Într-o opinie, s-a considerat că, în acest caz, minorului nu i se poate aplica decât o măsură educativă neprivativă de libertate, principiul legalității sancțiunilor de drept penal enunțat de art. 2 C. pen interzicând interpretarea art. 114 alin. 2 lit. a C. pen. prin analogie și la pedeapsă.

Într-o altă opinie, s-a considerat că, în temeiul art. 114 alin. 2 lit. a C. pen, minorului i se poate aplica o măsură educativă privativă de libertate pentru infracțiunea săvârșită după executarea unei pedepse aplicate sub imperiul Codului penal anterior, dar numai în cazul în care pedeapsa anterioară era închisoarea și numai după ce instanța sesizată cu judecarea noii infracțiuni, în temeiul art. 21 din Legea nr. 187/2012 înlocuiește pedeapsa închisorii cu măsura educativă a internării într-un centru de detenție, înlocuire pe care poate să o realizeze în baza art. 404 alin. 4 lit. i C. pr. pen.

Într-o a treia opinie, **împărtășită de participanți**, plecând de la rațiunile care au stat la baza excepției prevăzute de art. 114 alin. 2 lit. a Cod penal, și anume sancționarea mai aspră a minorului care nu s-a reintegrat în societate și a continuat activitatea infracțională după pronunțarea unei hotărâri definitive de condamnare în privința sa, s-a considerat că acest text de lege poate fi interpretat extensiv și această interpretare nu contravine principiului legalității sancțiunilor de drept penal. Astfel, în cazul supus discuției, potrivit acestei opinii, este posibilă aplicarea unei măsuri educative privative de libertate.

7. Tratamentul sancționator al faptei comise în termenul de încercare a două pedepse (necontopite) de câte 6 luni închisoare cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

Materia – drept penal

Subcategoria – Tratamentul sancționator al faptei comise în termenul de încercare al suspendării condiționate

Obiect în ECRIS – revocarea sau anularea suspendării pedepsei

Act normativ incident- codul penal (art.114), art. 15 din Legea nr. 187/2012

Prin două sentințe penale rămase definitive înainte de intrarea în vigoare a Codului penal inculpatul a fost condamnat la două pedepse cu închisoarea mai mici de 6 luni, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei. Termenele de încercare au curs separat, nefiind soluționată pluralitatea de infracțiuni. În aceste termene de încercare, inculpatul săvârșește după intrarea în vigoare a Noului Cod penal, în concurs ideal, două infracțiuni.

Se prevalează de procedura simplificată și este condamnat la câte o pedeapsă cu închisoarea.

În opinia participanților, într-o primă etapă se va proceda la revocarea suspendării condiționate a celor două pedepse de câte 6 luni fiecare, potrivit prevederilor art. 15 din Legea nr. 187/2012, faptele fiind concurente se va dispune contopirea acestora, apoi se va proceda la contopirea celor două pedepse aplicate pentru faptele noi. În etapa următoare se va constata că noile fapte sunt comise în termenul de încercare, se va dispune executarea alăturată (adunarea) celor două pedepse rezultante.

8. Alte probleme de drept ridicate de către participanți:

a. Dacă punerea în libertate a inculpatului se dispune înainte de expirarea măsurii preventive a reținerii, în ipoteza în care, înainte de expirarea celor 24 de ore s-a soluționat propunerea de arestare în primă instanță, dar și contestația împotriva acestei încheieri și s-a dispus luarea unei măsuri preventive mai ușoare (exemplu controlul judiciar).

Materia – drept procesual penal

Subcategoria – măsuri preventive

Obiect în ECRIS – propunere de arestare preventivă

Act normativ incident- codul de procedură penală (art. 209 alin. 15, art. 227 alin. 1)

Opinia majoritară a fost în sensul că, măsura reținerii este lăsată să curgă, iar punerea în libertate a inculpatului se va face la expirarea celor 24 de ore. În acest sens s-au invocat prevederile art. 209 alin. 15 Cod procedură penală , potrivit cărora inculpatul are deschisă calea plângerii împotriva ordonanței procurorului prin care s-a dispus reținerea.

O altă opinie a participanților a fost aceea că se dispune punerea de îndată în libertate, după pronunțarea contestației împotriva încheierii prin care s-a respins propunerea de arestare preventivă, dar s-a luat o altă măsură preventivă mai ușoară și nu se așteaptă expirarea celor 24 de ore de reținere. În acest din urmă sens au fost invocate, prevederile art. 227 alin. 1 Cod procedură penală care prevăd faptul că în cazul în care se respinge propunerea de arestare preventivă, judecătorul de drepturi și libertăți dispune punerea în libertate a inculpatului reținut.

b. Incidența art. 4 Cod penal în ceea ce privește încadrarea juridică a unei fapte, atunci când suntem în prezența unei circumstanțe care califică fapta, potrivit Codului penal din 1968.

Materia – drept penal

Subcategoria – dezincriminare. lege penală mai favorabilă.

Obiect în ECRIS – cereri privind judecata în fond

Act normativ incident- codul penal (art.4, art.5)

Potrivit opiniei majoritare a participanților, art. 4 Cod penal face vorbire de faptul că” legea penală nu se aplică **faptelor săvârșite** sub legea veche, dacă nu mai sunt prevăzute de legea nouă”. Prin urmare, dacă fapta este incriminată în continuare, însă nu mai suntem în prezența unor împrejurări care să o califice așa cum se întâmpla în vechea reglementare, iar Codul penal din 1968 este lege mai favorabilă, încadrarea va avea în vedere calificarea din acest din urmă cod.

Potrivit unei alte opinii, dacă fapta este incriminată în continuare, însă nu mai suntem în prezența unor împrejurări care să o califice așa cum s-a întâmplat în vechea reglementare, iar Codul penal din 1968 este lege penală mai favorabilă, încadrarea juridică nu va mai avea în vedere circumstanța din acest din urmă cod. S-a avut în vedere în acest din urmă sens, infracțiunea de înșelăciune cu consecințe deosebit de grave prevăzută de art. 215 alin. 1 și 5 Cod penal din 1968, arătându-se că în ipoteza în care se reține ca lege penală mai favorabilă Codul penal din 1968, încadrarea infracțiunii de înșelăciune va cuprinde și alineatul 5.